

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2012

Bc. Terézia Kuťková

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**ZAMESTNANEC BEZPEČNOSTNEJ SLUŽBY AKO
VÝZNAMNÝ SUBJEKT PREVENČIE MAJETKOVEJ
TRESTNEJ ČINNOSTI**

Diplomová práca

Študijný program: Aplikovaná sociálna práca

Školiace pracovisko: Katedra sociálnej práce a sociálnych vied

Školiteľ: JUDr. Ľudovít Galbavý, PhD.

Nitra 2012

Bc. Terézia Kuťková

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Terézia Kuťková

Študijný program: Aplikovaná sociálna práca (Jednoodborové štúdium, magisterský II. st., externá forma)

Študijný odbor: 3.1.14 sociálna práca

Typ záverečnej práce: Diplomová práca

Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Zamestnanec bezpečnostnej služby ako významný subjekt prevencie majetkovej trestnej činnosti

Anotácia: Práca sa zaoberá bezpečnostnou službou so zameraním na význam prevencie so zameraním na majetkovú trestnú činnosť.

Školiteľ: JUDr. Ľudovít Galbavý, PhD.

Oponent: PhDr. Martin Lulei, PhD.

Katedra: KSPSV – Katedra sociálnej práce a sociálnych vied

Vedúci katedry: doc. PhDr. Milan Tomka, PhD.

Dátum zadania: 28.09.2010

Dátum schválenia: 12.10.2010

doc. PhDr. Milan Tomka, PhD.
vedúci/a katedry

Ďakujem môjmu školiteľovi práce
JUDr. Ľudovítovi Galbavému, PhD.

za cenné rady, odborné usmernenie, podporu a pomoc, ktorú mi poskytol pri vypracovaní
diplomovej práce.

ABSTRAKT

KUŤKOVÁ, Terézia: *Zamestnanec bezpečnostnej služby ako významný subjekt prevencie majetkovej trestnej činnosti*. [Diplomová práca] – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Katedra sociálnej práce a sociálnych vied. – Školiteľ: JUDr. Ľudovít Galbavý, PhD. – Stupeň odbornej kvalifikácie: Magister (Mgr.). – Nitra: FSVaZ, 2012. 89 s.

Autorka sa v diplomovej práci zaoberá právnym ukotvením postavenia zamestnanca súkromnej bezpečnosti ako subjektu prevencie majetkovej trestnej činnosti, so zameraním na zníženie príležitostí k páchaniu majetkovej trestnej činnosti. Prvá kapitola je zameraná na členenie a charakteristiku bezpečnostných služieb, krátky exkurz do histórie súkromných bezpečnostných služieb a právnej úpravy súkromnej bezpečnosti krajín V4. V druhej kapitole sa autorka venuje právnym aspektom súkromnej bezpečnosti, kde sa zameriava na postavenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby. V tretej kapitole sa zaoberá otázkami bezpečnosti, majetkovej trestnej činnosti a jej prevencie, pričom poukazuje na preventívny charakter a nezastupiteľnú úlohu súkromných bezpečnostných služieb v systéme ochrany spoločnosti pred majetkovou trestnou činnosťou. V empirickej časti práce sa autorka venuje prieskumu, ktorého hlavným cieľom bolo zistiť názory zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb na význam ich činnosti pri znižovaní majetkovej kriminality. Predmetom prieskumu je tiež zistenie vnímania výkonu práce zamestnancov súkromnej bezpečnosti zamestnancami chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v tomto objekte a významu v rámci prevencie a zníženia majetkovej trestnej činnosti. V záverečnej časti práce autorka analyzuje a interpretuje výsledky prieskumu a uvádza odporúčania pre prax.

Kľúčové slová:

Bezpečnosť. Chránený objekt. Majetková trestná činnosť. Ochrana majetku a osôb. Prevencia. Zamestnanec súkromnej bezpečnostnej služby.

ABSTRACT

KUŤKOVÁ, Terézia: *Private security employee as a significant subject of property crime prevention*. [Master's thesis] – University of Constantine the Philosopher in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care, Department of Social Work and Social Sciences. – Supervisor: JUDr. Ľudovít Galbavý, PhD. – Academic degree: Master (Mgr.). – Nitra, FSVaZ, 2012. 89 p.

The thesis deals with legal aspects of private security employees' status in terms of property crime prevention, particularly within lowering the number of opportunities to commit crime against property. The first chapter classifies and characterises security companies and brings a swift overview of the establishment of private security agencies in the past and current private security legislation in countries of the Visegrad Group. In the second chapter, the author describes legal aspects of private security and concentrates on the status of private security employees. The issues of security, crime against property and its prevention create the main core of the third chapter. At this point, the author stresses preventive aspects and a crucial role of private security services in the security system of property crime prevention. The practical part of the thesis consists of a survey. Its main goal was finding out the opinion of private security staff on the importance of their activities at lowering property crime rate. Another objective of the survey was obtaining opinions of the people working in guarded premises and citizens located in such area on the perception of private security staff's work and also opinions on their significance within the prevention and reduction of crime against property. In the final part, the author analyses and interprets the results of the survey and states recommendations for practice.

Key words:

Safety. Guarded premises. Crime against property. Protection of persons and property. Prevention. Private security employee.

OBSAH

ÚVOD	12
1 BEZPEČNOSTNÉ SLUŽBY	14
1.1 Základná charakteristika a členenie bezpečnostných služieb	14
1.2 Historický exkurz vzniku privátnych bezpečnostných služieb	15
1.3 Právna úprava súkromných bezpečnostných služieb krajín V4	17
2 CHARAKTERISTIKA A PRÁVNE ZÁKLADY ČINNOSTI ZAMESTNANCA SÚKROMNEJ BEZPEČNOSTI	23
2.1 Postavenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby	23
2.2 Odborná spôsobilosť zamestnanca súkromnej bezpečnosti	24
2.3 Úloha zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby v bezpečnostnom systéme	26
3 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOSŤ A JEJ PREVENCIA	29
3.1 Pojem bezpečnosť, kriminalita a majetková trestná činnosť	29
3.2 Prevencia trestnej činnosti (kriminality)	31
3.3 Preventívne pôsobenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby	33
4 PRIESKUM - VÝZNAM ČINNOSTI ZAMESTNANCA SBS	36
4.1 Ciele, otázky a hypotézy prieskumu	36
4.2 Metodika prieskumu	38
5 VÝSLEDKY	41
5.1 Názor zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam ich činnosti	41
5.2 Názory a postoje zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte	51
5.3 Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov	60
5.4 Overenie hypotéz	62
6 DISKUSIA	68
6.1 Vnímanie postavenia a práce zamestnancov SBS v chránenom objekte v súvislosti s prevenciou a znížením majetkovej trestnej činnosti	68
6.2 Názor zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam ich činnosti	69
6.3 Vnímanie zníženia majetkovej trestnej činnosti zamestnancami SBS	72

6.4	Vnímanie dôležitosti práce zamestnanca v systéme ochrany objektu	73
6.5	Význam činnosti SBS pre občanov	75
6.6	Odporúčania pre prax	77
7	ZÁVER	79
	ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	81
	PRÍLOHY	87
	Príloha A Dotazník typu A pre zamestnanca SBS	
	Príloha B Dotazník typu B pre zamestnanca chráneného objektu a občana nachádzajúceho sa v chránenom objekte	

ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK

<i>Graf 1a</i>	Právna regulácia činnosti SBS je nevyhnutná.	42
<i>Graf 2a</i>	Návrh zmeny v zákone o súkromnej bezpečnosti.	42
<i>Graf 3a</i>	Odborná znalosť a praktické zručnosti zamestnancov SBS je dôležitá.	43
<i>Graf 4a</i>	Preškoloňovanie zamestnancov SBS je nevyhnutné.	44
<i>Graf 5a</i>	Prínos zvyšovania kvalifikácie zamestnancov SBS.	44
<i>Graf 6a</i>	Výkon fyzickej ochrany a pátrania je spôsob ochrany pred potencionálnym páchatelom.	45
<i>Graf 7a</i>	Sústavná prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte znižuje páchanie majetkovej trestnej činnosti.	46
<i>Graf 8a</i>	Striedavá prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti.	46
<i>Graf 9a</i>	Preventívne pôsobenie zamestnanca SBS pri ochrane osôb a majetku na možného páchateľa.	47
<i>Graf 10a</i>	Znalosť právnych noriem upravujúcich základné ľudské práva zamestnancami SBS je nutná.	48
<i>Graf 11a</i>	Zvýšenie účinnosti ochrany majetku využívaním technických prostriedkov.	48
<i>Graf 12a</i>	Nainštalované technické prostriedky v objekte napomáhajú znižovať riziko páchania majetkovej trestnej činnosti.	49
<i>Graf 13a</i>	Práca zamestnancov pri ochrane verejného poriadku je efektívna.	50
<i>Graf 14a</i>	Technické prostriedky pomáhajú pracovníkom SBS znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť.	50
<i>Graf 1b</i>	Osobnou bezpečnosťou sa musíme zaoberať aj v globalizujúcom sa svete.	52
<i>Graf 2b</i>	Samostatný zákon upravujúci činnosť SBS je potrebný.	52
<i>Graf 3b</i>	Dôležitosť práce zamestnanca SBS pri ochrane majetku pred páchatelmi majetkovej trestnej činnosti.	53
<i>Graf 4b</i>	Na verejnosti neprístupnom mieste nemusí byť pracovník SBS súčasťou bezpečnostných opatrení.	53
<i>Graf 5b</i>	Pracovník SBS je prínosom pri ochrane majetku na verejne prístupnom mieste.	54
<i>Graf 6b</i>	Spôsob ochrany pred možnými páchatelmi je výkon práce pracovníka SBS.	54

<i>Graf 7b</i>	Dôležitosť odbornej znalosti a praktickej zručnosti pre výkon činnosti v SBS.	55
<i>Graf 8b</i>	Pre efektívny výkon ochrany majetku zamestnancom SBS je dôležitejším predpokladom vzdelanie, prax, pracovné podmienky a iné	55
<i>Graf 9b</i>	Preventívne pôsobenie zamestnanca na možného páchatel'a.	56
<i>Graf 10b</i>	Využívanie technických prostriedkov zvyšuje účinnosť ochrany majetku pred páchatel'mi majetkovej kriminality.	56
<i>Graf 11b</i>	Pri ochrane verejného poriadku je práca zamestnancov efektívna.	57
<i>Graf 12b</i>	Ochrana majetku pred páchatel'mi majetkovej kriminality zamestnancami SBS je v súčasnosti potrebná.	58
<i>Graf 13b</i>	Dôležitosť práce zamestnanca SBS v chránenom objekte.	58
<i>Graf 1c</i>	Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.	61
<i>Tabuľka 1</i>	Význam činnosti zamestnanca SBS pre občana	60
<i>Tabuľka 2</i>	H1 - test Chí-kvadrát	63
<i>Tabuľka 3</i>	H2 - test Chí-kvadrát	65
<i>Tabuľka 4</i>	H3 - test Chí-kvadrát	66

ZOZNAM SKRATIEK

SR – Slovenská republika

ČR – Česká republika

Z. z. – Zbierka zákonov

Sb. – Sbíрка zákonů

Zb. – Zbierka

SBS – Súkromná bezpečnostná služba

Č. – Číslo

CoESS - Európska konfederácia bezpečnostných služieb

ÚVOD

Kriminalitu aj v 21. storočí môžeme považovať za najznámejšiu, no zároveň aj za najrozšírenejšiu sociálno-patologický fenomén, či sociálno-právny fenomén. Možno predpokladať, že kriminalita úzko súvisí aj so zmenou v poslednom desaťročí 20. storočia, kedy Slovensko prešlo veľkými politickými a ekonomickými zmenami, globálnou hospodárskou a finančnou krízou, ktorá sa dotýka takmer celého sveta. Znížilo sa riziko ozbrojených konfliktov – vojen a prichádza nový druh hrozieb. Otázky vnútornej bezpečnosti sa tak v súčasnosti dostávajú čoraz častejšie do popredia. Vzrastajú majetkové rozdiely medzi ľuďmi a tak je nevyhnutné vykonávať také opatrenia, ktoré by zaistili bezpečnosť nielen občanov Slovenska, ale aj ostatných ľudí žijúcich v našej krajine. Zvýšenie kriminality vo vnútornej sfére vyvoláva potrebu zabezpečovať ochranu života, zdravia a majetku nielen štátnymi bezpečnostnými službami, ale aj neštátnymi bezpečnostnými službami akými sú aj súkromné bezpečnostné služby. V súčasnosti je otázka bezpečnosti o to naliehavšia, že chudobní sa chcú majetkovo vyrovnat' bohatým a k získaniu prospechu použijú akékoľvek násilie. Prioritou súkromnej bezpečnostnej služby je minimalizácia príležitosti páchania majetkovej kriminality a ochrana občana, aby sa v čo najmenšej miere stal obeťou páchatel'a majetkovej trestnej činnosti, ako aj zníženie opakovanej viktimizácie prinášajúcej psychické následky, ktoré v mnohých prípadoch bez odbornej pomoci sociálneho pracovníka obeť nevie prekonať. Trestná činnosť znepokojuje veľké množstvo ľudí, nemožno ju vnímať ako každodennú súčasť nášho života, je naliehavou výzvou k preventívnym aktivitám, ktoré vedú k eliminácii kriminogénnych faktorov.

Tému diplomovej práce „Zamestnanec bezpečnostnej služby ako významný subjekt prevencie majetkovej trestnej činnosti“ sme si vybrali na základe toho, že majetková trestná činnosť je v súčasnosti stále aktuálnou témou. Cieľom našej práce je analýza významu postavenia zamestnanca bezpečnostnej služby ako významného subjektu hlavne situačnej prevencie, ktorý sa svojim výkonom fyzickej ochrany a pátrania priamo podieľa na prevencii majetkovej kriminality.

Na základe tohto cieľa sme prácu po obsahovej stránke rozdelili do šiestich kapitol. V prvej kapitole s názvom „Bezpečnostné služby“ sme sa zamerali na charakteristiku a členenie bezpečnostných služieb, krátky historický exkurz vzniku súkromných bezpečnostných služieb a právnej úprave súkromných bezpečnostných služieb v krajín V4. Druhá kapitola s názvom „Charakteristika a právne základy činnosti zamestnanca

súkromnej bezpečnosti“ je zameraná na všeobecne záväzné právne predpisy Slovenskej republiky, ktoré sa vzťahujú na postavenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby. V tretej kapitole s názvom „Majetková trestná činnosť a jej prevencia“ sme definovali základné pojmy ako je bezpečnosť, majetková trestná činnosť a jej prevencia, pričom sme sa zamerali na preventívne pôsobenie zamestnanca SBS.

V štvrtej kapitole s názvom „Prieskum - význam činnosti zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby“, ktorá je empirickou časťou práce, sme sa venovali stanoveniu cieľov prieskumu, metódy prieskumu, ktorou bol dotazník, ktorým sme zisťovali názory a postoje na význam činnosti zamestnanca SBS. Získané empirické dáta sme prezentovali v piatej kapitole „Výsledky“. Posledná šiesta kapitola je venovaná diskusii a odporúčaniam pre prax.

1 BEZPEČNOSTNÉ SLUŽBY

Rozvoj vzniku subjektov zabezpečujúcich ochranu osôb a majetku po roku 1989, kedy došlo k zmenám vlastníckych vzťahov v spoločnosti, bol dôsledkom politických, ekonomických, sociálnych a právnych zmien na Slovensku. V tomto období z dôvodu prudkého nárastu trestnej činnosti najmä majetkovej a násilnej trestnej činnosti začali vznikať problémy so zaistovaním ochrany osôb a majetku, nakoľko štát najmä prostredníctvom Policajného zboru nedokázal vlastnými silami zabezpečiť ochranu objektov a majetku fyzických a právnických osôb.

Podľa Uhrina (2003) sa majú na zvýšení boja s kriminalitou a jej predchádzaniu, znižovaní rozsahu a závažnosti trestnej činnosti a inej protispoločenskej činnosti, ako aj objektívneho zvýšenia bezpečnosti občanov v súčasnosti zúčastňovať okrem Policajného zboru aj ďalšie bezpečnostné a policajno-bezpečnostné subjekty.

1.1 Základná charakteristika a členenie bezpečnostných služieb

Zmenou politického usporiadania spoločnosti koncom 20. storočia štát stratil v oblasti osobnej bezpečnosti monopol a začali vznikať bezpečnostné služby a zbory. Podľa zákonnej úpravy, ako aj podľa zriaďovateľa, možno bezpečnostné služby rozdeliť na štátne bezpečnostné služby a neštátne bezpečnostné služby.

Štátne bezpečnostné služby

Charakteristickými prvkami štátnych bezpečnostných služieb sú:

- zriaďovateľom je ministerstvo alebo orgán miestnej samosprávy,
- ich činnosť – službu upravuje samostatná právna úprava, teda osobitný právny predpis (zákon),
- zamestnanci sú v služobnom pomere alebo v štátnej službe.

Na prvé miesto k štátnym bezpečnostným službám vykonávajúcim službu štátu k občanom sa zaraďuje Policajný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti. Do tejto skupiny bezpečnostných služieb sa zaraďuje Vojenská polícia, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Colníci, Slovenská informačná služba a Úrad daňového preverovania. K špecifickým bezpečnostným službám zaradeným do tejto skupiny patria stráže, ktoré v zmysle osobitných zákonov vykonávajú stráženie a ochranu lesov – lesná stráž, polí – poľná stráž, vôd – vodná stráž, prírodu – stráž prírody.

Členovia poľovnej a rybárskej stráže, ktorí sa zaraďujú do tejto skupiny, vykonávajú výkon práv poľovníckych a rybárskych a iné ochranné aktivity v zmysle osobitných predpisov (Uhrin, 2003).

Neštátne bezpečnostné služby

Charakteristickými prvkami neštátnych bezpečnostných služieb sú:

- ich činnosť je vykonávaná na základe osobitných právnych predpisov,
- zamestnanci pri výkone činnosti (ochrany osôb a majetku, ako aj pátrania) sú v pracovnoprávnom vzťahu v zmysle Zákonníka práce,
- ich teritoriálne pôsobenie je presne určené.

Neštátne bezpečnostné organizácie, sú tvorené v zmysle osobitných predpisov – na základe zákona a „poskytujú služby občanom v záujme určitých skupín obyvateľstva alebo jednotlivcov“ (Reitšpis, Mesároš, Križovský, 2004, s. 13). Do tejto skupiny radíme:

- neštátne policajno-bezpečnostné organizácie a to obecné polície a mestské polície (poriadkové útvary), ktoré majú pôsobnosť na území príslušného mesta, alebo obce, alebo v inej obci na základe písomnej zmluvy (teritoriálnu pôsobnosť upravil zákon č. 105/2011 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov). V zmysle zákona o obecnej polícii príslušník obecnej polície má postavenie verejného činiteľa.
- súkromné bezpečnostné služby, ktoré sa z hľadiska predmetu činnosti delia na – strážne služby, detektívne služby, vlastnú ochranu a technickú službu. Zamestnancom súkromných bezpečnostných služieb však nie je priznané právne postavenie verejného činiteľa (Reitšpis, Mesároš, Križovský, 2004).

1.2 Historický exkurz vzniku privátnych bezpečnostných služieb

Zodpovednosť človeka za svoju vlastnú ochranu sa prelína celou históriou ľudstva. Koncept bezpečnosti v organizačnom zmysle sa vyvinul postupne počas dejín civilizácií a bol formovaný širokou škálou inštitucionálnych a kultúrnych modelov.

Vývin policajných a bezpečnostných síl bol reakciou na verejný nátlak. Na založenie oficiálnych bezpečnostných agentúr v 17. storočí bolo vyvinuté malé úsilie. Množstvo osobného majetku pre vlastnú potrebu bolo v tom čase obmedzené, čo znamenalo, že kriminalita nebola v rozmachu. Z dôvodu nedostatku profesionálnej policajnej sily bola pozornosť zameraná len na zatýkanie zločincov. Položenie základov prvej modernej súkromnej vyšetrovacej agentúre sa v 18. storočí pripisuje Henrymu Fieldingovi, ktorý sa

pokúšal znížiť množstvo vlámaní, krádeží a lúpeží na uliciach. Fieldingova činnosť priniesla prvé úradné záznamy o trestnej činnosti (základ vyšetrovacích spisov) a získal pre spoluprácu aj policajných úradníkov, s ktorými sformoval vyšetrovaciu skupinu Bow Street Runners (Dempsey, 2008).

Do prvej polovice 19. storočia ochranu ľudí a majetku v mestách vykonávali v uliciach „strážnici“, ktorí riadili primárne bezpečnostné opatrenia až do založenia policajných síl. Väčšina policajných oddelení v 19. storočí bola v celku neúčinná, zle zaškolená a skorumpovaná. V tomto období Alan Pinkerton, ako prvý detektív chicagského policajného oddelenia, založil Pinkertonovu agentúru, ktorá sa neskôr stala jednou z najstarších a najväčších prevádzok súkromnej bezpečnosti v USA. Pinkerton Protection Patrol (Pinkertonova ochranná hliadka) poskytovala služby súkromných strážnikov najmä pre železnice, kde dochádzalo k najväčšej majetkovej kriminalite. V tomto období sa medzi najväčšie spoločnosti na svete zaradila spoločnosť Brink' s Home Security, Inc., ktorá poskytuje bezpečnostné služby aj v súčasnosti hlavne bankám, mincovniam, obchodníkom a vláde. Pomalý vývin verejných orgánov presadzujúcich právo, štátnych aj federálnych, spolu so stálym nárastom kriminality v stále viac urbanizovanej a industriálnej spoločnosti vytváral bezpečnostné potreby, ktoré boli uspokojované niečím, čo možno nazvať prvými odozvami profesionálnej súkromnej bezpečnosti v druhej polovici 19. storočia (Fischer a kol. 2008). V Európe bol v tom čase jedným zo zakladateľov súkromnej bezpečnostnej zložky polície Eugen Francois Vidocq. Z dôvodu prudkého nárastu majetkovej kriminality jeho služby využívali najmä bohatí obchodníci na ochranu svojho majetku. Pri svojej práci ako prvý využil odtlačky prstov a porovnanie projektilu z tela obete a podozrivej zbrane (Waltz, 2003). Využívanie súkromných bezpečnostných služieb vzrástlo v období tzv. studenej vojny. Jedným z najväčších dodávateľov súkromnej bezpečnosti v 20. storočí sa stala spoločnosť Wakenhut Corporation, ktorú založili bývalí agenti FBI. Svoju činnosť najskôr zameriavali na strážnu službu, neskôr sa integrovali na elektronickú zabezpečovaciu techniku. (Nemeth, 2004).

Odborníci označujú rok 1955 za začiatok modernej doby bezpečnosti z dôvodu, že predtým neexistovali žiadne významné profesionálne organizácie, žiadne certifikácie, žiadne univerzitné programy a žiadny súdržný orgán, ktorý by podporoval záujmy tejto oblasti (Fischer a kol. 2008).

1.3 Právna úprava súkromných bezpečnostných služieb krajín V4

Súkromné bezpečnostné služby v Európe poskytujú širokú škálu služieb, sú súčasťou každodenného života a stále viac sa podieľajú na zabezpečovaní verejnej bezpečnosti. Confederation of European Security Services - Európska konfederácia bezpečnostných služieb (CoESS) sa v roku 2012 na internete prezentovala, ako európska organizácia, ktorá zastrešuje 27 združení národných súkromných bezpečnostných zamestnávateľov, zastupuje 18 členských štátov Európskej únie, čo je asi 50 000 firiem prevádzkujúcich súkromnú bezpečnosť, ktorí zamestnávajú 1,8 milióna zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb. Ako jediný zástupca európskych zamestnávateľov háji záujmy odvetvia súkromných bezpečnostných služieb. V súčasnosti je hlavným cieľom Európskej konfederácie bezpečnostných služieb dosiahnutie primeranej úrovne súkromnej bezpečnosti v súlade s európskym ideálom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako aj harmonizácia zákonov upravujúcich činnosť bezpečnostných služieb, realizovanie ekonomických, obchodných, právnych a sociologických štúdií, rozvíjanie sociálneho dialógu v oblasti súkromných bezpečnostných služieb so združením zamestnancov z odboru privátnych bezpečnostných služieb - UNI-Európa.

Poľská republika

Činnosť bezpečnostných služieb v Poľskej republike upravujú samostatné právne predpisy a to:

- „USTAWA z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z dnia 26 września 1997 r.)“ - Zákon o ochrane osôb a majetku zo dňa 22. augusta 1997 (Úradný vestník z 26. septembra 1997),
- „USTAWA z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz. U. z dnia 15 lutego 2002 r.)“ - Zákon o detektívnych službách zo dňa 6. júla 2001 (Úradný vestník z 15. februára 2002),
- „USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o usługach detektywistycznych (Dz. U. z dnia 31 maja 2004 r.)“ - Zákon o detektívnych službách zo dňa 20. apríla 2004 (Úradný vestník z 31. mája 2004) – ktorým sa mení zákon o detektívnych službách zo dňa 6. júla 2001,
- „USTAWA z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o usługach detektywistycznych (Dz.U. nr 6, poz. 17)“ - Zákon z 26. novembra 2010, ktorým sa mení zákon o detektívnych službách.

Zákon o ochrane osôb sa stal najdôležitejším právnym aktom, ktorý mal významný vplyv na neštátnu bezpečnostnú službu. V Poľsku dochádza k stále väčšej náročnosti na prevádzkovateľov súkromných bezpečnostných služieb, ako aj k obmedzovaniu počtu vydaných licencií. Podobne ako v iných krajinách, tak aj v Poľsku aktivity ochrany osôb podľa tohto zákona zaručujú bezpečnosť, zdravie a nedotknuteľnosť osobných práv chránených osôb (Macek, Novák, 2005).

Podľa článku II. zákona o ochrane osôb a majetku pri výkone ochrany osôb ide najmä o aktivity zamerané na zaistenie bezpečnosti života, zdravia a fyzickej integrity. Pri ochrane majetku ide predovšetkým o prevenciu kriminality (predchádzanie trestným činom) a priestupkov proti majetku, prípadne predchádzaniu haváriám a vzniku škôd, pričom ide aj o činnosti, ktoré zabraňujú neoprávnenému vstupu na chránené miesto (územie).

Právna úprava činnosti súkromných bezpečnostných služieb špeciálne upravuje nosenie zbraní pri výkone činností spojených s ochranou osôb a majetku v chránenom priestore. V kompetencii ministerstva vnútra (ministerstvo pre vnútorné záležitosti a správu) a jemu podliehajúcim orgánom štátnej správy je rozhodujúca právomoc a povinnosť smerom k súkromným bezpečnostným službám, ktorá spočíva predovšetkým v udeľovaní licencií, stanovení podmienok prevádzkovania tejto činnosti, ako aj vykonávania kontroly v zmysle platných noriem upravujúcich činnosť súkromných bezpečnostných služieb. Najvýznamnejším štátnym orgánom s územnou zodpovednosťou z hľadiska vplyvu štátu na súkromné bezpečnostné služby je Vojvodské riaditeľstvo polície, ktoré:

- v rámci správneho konania vydáva rozhodnutia o licenciách pre všetkých pracovníkov bezpečnostnej služby,
- vykonáva preskúšanie žiadateľov o udelenie tejto licencie,
- rozhoduje o povolení nosiť zbraň v zmysle tohto zákona a
- vykonáva dohľad nad dodržiavaním povinností vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí a zákona o ochrane majetku a osôb a detektívnych službách (zákon o ochrane osôb a majetku a detektívnych službách).

Česká republika

Právne postavenie fyzických osôb a právnických osôb poskytujúcich činnosť súkromných bezpečnostných služieb upravuje všeobecná právna úprava zákon č. 455/1991 Sb. zo dňa 2. októbra 1991 o „živnostenském podnikání v znení pozdějších předpisů (živnostenský

zákon)“, v rámci ktorého sú udeľované tri koncesované živnosti na poskytovanie súkromnej bezpečnostnej služby:

1. Služby súkromných detektívov,
2. Ochrana majetku a osôb a
3. Poskytovanie technických služieb k ochrane majetku a osôb.

Živnostenský zákon bol spoločným právnym predpisom Českej republiky a Slovenskej republiky upravujúcim režim vydávania živnostenských oprávnení na súkromné podnikanie a obsahoval len všeobecné podmienky pre podnikateľov. Až prijatím „zákona č. 274/2008 Sb., ktorým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky“ došlo k sprísneniu podmienok prevádzkovania súkromných bezpečnostných služieb v ČR. Podľa tohto zákona bol podrobne upravený rozsah koncesovaných živností Ochrana majetku a osôb a Služby súkromných detektívov, a zároveň boli upravené podmienky preukazovania a posudzovania bezúhonnosti pri prevádzkovaní všetkých troch koncesovaných živností, posudzovania zdravotnej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti.

Ministerstvo vnútra Českej republiky na svojej internetovej stránke v roku 2011 zverejnilo návrh zákona týkajúceho sa prevádzkovania súkromných bezpečnostných služieb. V tomto návrhu zákona s názvom „Zákon o soukromé bezpečnostní činnosti“ sa súkromné bezpečnostné služby delia do piatich kategórií:

1. ochrana majetku a osôb
2. činnosť súkromných detektívov
3. prevoz hotovosti a cenín
4. technická služba k ochrane osôb a majetku
5. bezpečnostné poradenstvo.

Česká republika návrhom právnej úpravy súkromnej bezpečnostnej činnosti chce ustanoviť potrebu licencovania tejto činnosti, kategorizáciu bezpečnostných služieb, oprávnenia a povinnosti prevádzkovateľov a zamestnancov súkromnej bezpečnostnej činnosti, dohľad a dozor nad touto činnosťou, správne delikty, priestupky a sankcie na úseku tejto činnosti. Ministerstvo vnútra Českej republiky pri vypracovaní návrhu tohto zákona využilo poznatky a skúsenosti z aplikácií zahraničných modelov špeciálnej úpravy v oblasti poskytovania privátnej bezpečnostnej služby.

Česká republika schválením samostatného zákona o súkromnej bezpečnostnej činnosti podporí proces harmonizácie národných legislatív zabezpečujúcich vysokú úroveň kvality

súkromnej bezpečnosti a naplní odporúčanie Európskej konfederácie bezpečnostných služieb (CoESS), ktorá realizuje požiadavky Európskej únie na činnosť bezpečnostných služieb.

Slovenská republika

Pri vypracovaní návrhu právnej úpravy činnosti súkromných bezpečnostných služieb Slovenská republika vychádzala z Odporúčania Rady Európy č. 19 o organizácii prevencii zločinnosti, kde boli akceptované odporúčania týkajúce sa úpravy povoľovania tejto činnosti, zabezpečenia vykonávania kontroly nad činnosťou súkromných bezpečnostných služieb využité (Kopčan, Omasta, Podhajský, 1998). V roku 1997 bol schválený zákon č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 65/1995 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (zákon o SBS), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1998. Aplikáciou tejto právnej normy v praxi sa časom začali objavovať nedostatky (medzery) a tak bolo nutné túto zákonnú normu viackrát novelizovať (zákon o SBS bol v čase účinnosti novelizovaný celkovo päť krát).

Vzhľadom k tomu, že prijatými novelizáciami sa zákon o SBS stal neprehľadným bol vypracovaný nový návrh zákona o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti, pri ktorom sa vychádzalo z uplatňovania doterajšieho zákona o súkromnej bezpečnostnej službe, ako aj z požiadaviek trhu. Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti), ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. januára 2006, je v súčasnosti prostredníctvom svojich štyroch noviel daný do súladu s novými prijatými právnymi normami Slovenskej republiky, ktoré úzko súvisia so zákonom o súkromnej bezpečnosti ako napríklad zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov, zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákonom č. 547/2010 Z. z. o začlenení Železničnej polície so Policajného zboru a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon o súkromnej bezpečnosti v jednotlivých ustanoveniach upravuje podmienky poskytovania služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti, oprávnenia a povinnosti súkromných bezpečnostných služieb a ich zamestnancov, ako aj samotný výkon štátneho dozoru vykonávaný Ministerstvom vnútra SR a výkon kontroly vykonávaný príslušníkmi Policajného zboru a Vojenskej polície. Predmetný zákon charakterizuje súkromnú

bezpečnosť ako prevádzkovanie súkromnej bezpečnostnej služby alebo technickej služby na ochranu majetku a osoby (§ 1 zákona o súkromnej bezpečnosti).

Samotná činnosť súkromnej bezpečnostnej služby a technickej služby je podmienená udelením licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby, alebo technickej služby a vydaním licencie na prevádzkovanie týchto činností, ktorou prevádzkovateľ deklaruje oprávnenie na prevádzkovanie súkromnej bezpečnosti.

Maďarská republika

Právnou úpravou činnosti súkromných bezpečnostných služieb sa Maďarská republika môže právom radiť na popredné miesta v Európskej únii. Tieto činnosti boli upravené Zákonom č. 161/1997 o ozbrojených bezpečnostných strážach, o ochrane prírody, o ochrane osôb a majetku, ktorá bola vykonávaná v rámci podnikania a o činnosti súkromných detektívov a Zákonom č. 4/1998 Sb. o odbornej komore pre činnosť ochrany osôb, majetku a činnosť súkromných detektívov (Macek, Novák, 2005).

Maďarská republika v roku 2005 a 2006 schválila samostatné právne predpisy upravujúce činnosť súkromných bezpečnostných služieb a to:

- „2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól“ - zákon č. 133 z roku 2005 ochrana osôb a majetku a pravidlách činností súkromných detektívov a
- „22/2006. (IV. 25.) BM rendelet a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény végrehajtásáról“ - nariadenie č. 22/2006 (IV. 25) BM o súkromných bezpečnostných a súkromných pátracích činnostiach, ktorým sa vykonáva zákon č. 133 z roku 2005.

Maďarský zákon o ochrane osôb a majetku vo svojej preambule uvádza - Cieľom tohto zákona je zlepšenie bezpečnostnej situácie, konkrétne ochrana osôb a majetku v záujme zlepšovania a predchádzania trestnej činnosti – posilňovanie zákonnosti pri výkone ochrany osôb, majetku a činnosti súkromných detektívov a zabezpečenia garancie zákonnosti pre občanov, ktorí využívajú tieto služby, taktiež ochrana práv osôb, ktoré sa dostanú do spojitosti s výkonom práv a ochranou majetku osôb.

Zvláštnosťou tohto zákona je zriadenie Komory pre činnosť ochrany osôb, majetku a činnosti súkromných detektívov (ďalej len „komora“), ktorá je zo zákona verejnou korporáciou na podporu a reguláciu podnikateľov v oblasti súkromných bezpečnostných služieb. Vzhľadom k tomu, že komora predovšetkým dozerá na zvyšovanie prestíže a profesionality, musí svojich členov viesť k tomu, aby ich činnosť bola vykonávaná

v súlade s platnými právnymi normami a etickými pravidlami, ktoré sama formuluje. Komora okrem iného organizuje odborné konferencie a výstavy, udržiava oficiálne a neoficiálne styky a kontakty so zahraničnými a medzinárodnými združeniami. V zmysle právnej úpravy súkromnej bezpečnosti Polícia Maďarskej republiky vydáva po splnení podmienok stanovených v tomto zákone licencie na prevádzkovanie súkromných bezpečnostných služieb a vykonáva kontrolnú činnosť osôb prevádzkujúcich súkromnú bezpečnostnú službu spolu s komorou, ktorá plní úlohy kontroly v oblasti odbornej a morálnej previerky (§ 36 až 54 zákona č. 133).

V roku 2006 združenia národných súkromných bezpečnostných zamestnávateľov krajín V4 – Poľská komora ochrany osôb a majetku so sídlom vo Varšave, Český klub bezpečnostných a detektívnych služieb so sídlom v Prahe, Združenie ochrany majetku a osôb – ZOMO (Slovenská republika) a Komora osobných strážcov, ochrany majetku a súkromných detektívov so sídlom v Budapešti (Maďarsko) podpísali protokol (zverejnený na internete 2012), o založení European Security Branch Organisations Club (ESBOC) - Klubu organizácií európskeho bezpečnostného odvetvia.

2 CHARAKTERISTIKA A PRÁVNE ZÁKLADY ČINNOSTI ZAMESTNANCA SÚKROMNEJ BEZPEČNOSTI

„Právo tým, že reguluje spoločenské vzťahy medzi ľuďmi, vnáša do nich vnútorný poriadok a organizovanosť, zvyšuje právnu istotu ľudí. Tým, že porušovanie práva je sankcionované, sa dosahuje jeho rešpektovanie zo strany subjektov“ (Thurzová, Galbavý, Vondráková, 2004, s. 43). Zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb sa pri vykonávaní svojej práce musia zorientovať v spleti mnohých právnych predpisov a preto by mali mať určitú znalosť platného práva SR, ktoré súvisí s ochranou vnútorného poriadku a zaistením bezpečnosti, ako aj so zásahom do právnych pomerov tretích osôb.

2.1 Postavenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby

Zákonník práce charakterizuje zamestnanca ako „fyzickú osobu, ktorá v pracovnoprávnych vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu.“ (§ 11 ods. 1 Zákonníka práce). Zákon o súkromnej bezpečnosti v ustanovení § 47 ukladá povinnosť prevádzkovateľovi uschovávať písomnosti týkajúce sa svojich zamestnancov (čestné vyhlásenia k preukázaniu bezúhonnosti a spoľahlivosti, odpis registra trestov a lekársky posudok) od vzniku pracovnoprávneho vzťahu, počas jeho trvania, prípadne preradenia zamestnanca na inú prácu, ako aj po skončení pracovnoprávneho vzťahu. Z uvedeného vyplýva, že prevádzkovateľ súkromnej bezpečnostnej služby nemôže poveriť výkonom fyzickej ochrany a pátrania, alebo výkonom technickej služby „leasingových zamestnancov“.

Zákon o súkromnej bezpečnosti ustanovuje osobitné podmienky pre zamestnancov súkromnej bezpečnosti vzťahujúce sa na výkon fyzickej ochrany alebo pátrania, pre výkon odbornej prípravy a poradenstva, ale aj pre odbornú prípravu v rámci akreditácie (výkon odbornej prípravy na skúšku odbornej spôsobilosti na základe vydanéj akreditácie Ministerstvom vnútra SR).

Výkon fyzickej ochrany a pátrania, ako aj výkon odbornej prípravy a poradenstva môže vykonávať len zamestnanec súkromnej bezpečnosti, ktorý:

- dosiahla vek - 19 rokov (výkon ochrany a pátrania) a 20 rokov (výkon odbornej prípravy a poradenstva),
- je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu,
- je bezúhonná a spoľahlivá podľa ustanovení zákona o súkromnej bezpečnosti,
- je zdravotne spôsobilá podľa zákona o súkromnej bezpečnosti a v neposlednom rade,

- je odborne spôsobilá čo znamená, že je držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti (výkon fyzickej ochrany a pátrania preukaz odbornej spôsobilosti typu S a výkon odbornej prípravy a poradenstva preukaz odbornej spôsobilosti typu P) a
- spĺňa podmienku vzdelania podľa zákona o súkromnej bezpečnosti (§ 48 ods. 1 a ods. 2 zákona o súkromnej bezpečnosti).

Zamestnanec vykonávajúci fyzickú ochranu a pátranie v objektoch osobitnej dôležitosti musí mať bezpečnostnú prax v dĺžke najmenej troch rokov (§ 53 ods. 1 písm. c) zákona o súkromnej bezpečnosti).

Podľa § 48 ods. 3 zákona o súkromnej bezpečnostnej službe výkon odbornej prípravy v rámci akreditácie (vykonávanie odbornej prípravy pre uchádzačov o získanie preukazu odbornej spôsobilosti typu P pre prevádzkovateľov a preukazu typu S pre zamestnancov na výkon fyzickej ochrany a pátrania) môže vykonávať len osoba, ktorá dosiahla vek 20 rokov, je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu, je bezúhonná a spoľahlivá v zmysle zákona o súkromnej bezpečnosti a spĺňa osobitné podmienky vzdelania a praxe.

2.2 Odborná spôsobilosť zamestnanca súkromnej bezpečnosti

„Základné ľudské práva a slobody majú morálny rozmer. V zákulisí každého ľudského práva alebo slobody stojí určitá hodnota, ku ktorej sa ľudstvo hlási, lebo si ju ctí, a preto jej vytvára právnu ochranu“ (Drgonec, 1997, s. 203).

Jedným z predpokladov na zabezpečenie zlepšenia kvality a postavenia zamestnancov SBS, na získanie vedomostí o svojich právach, zodpovednosti a schopnosti čeliť ohrozujúcej (násilnej) situácii, ako aj z dôvodu neprekročenia svojej právomoci, aby neohrozil seba a ochraňujúce subjekty, je vykonávanie odborných školení pod dohľadom úradov, z dôvodu zabezpečenia kvality vzdelávania a školiteľov (Hakala, 2008). V úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi a členmi CoESS a Európskej odborovej federácie pre služby a komunikáciu UNI-Europa, za podpory Európskej komisie, Generálneho riaditeľstva pre vzdelávanie a kultúru ako aj Generálneho riaditeľstva pre zamestnanosť a sociálne veci vznikol v roku 1999 v rámci projektu Leonardo dokument *„European Vocational Training Manual For Basic Guarding“*. Dokument prezentuje určitú štruktúru základného výcviku, ktorý má byť zameraný na základné vedomosti o právnych predpisoch v danej krajine a štruktúru výcviku pre oblasť súkromných bezpečnostných služieb a považuje sa za dôležitý krok na ceste k dosiahnutiu celoeurópskej profesionality

v súkromných bezpečnostných službách (*European Vocational Training Manual For Basic Guarding*, 1999).

Za účelom kvalitného poskytovania služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 634/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o súkromnej bezpečnosti, ustanovuje nasledovný obsah odbornej prípravy na získanie odbornej spôsobilosti v zmysle zákona o súkromnej bezpečnosti:

- a) Základy právneho poriadku Slovenskej republiky.
- b) Ústava Slovenskej republiky a právna úprava ľudských práv a slobôd - *Listina základných práv a slobôd*, ktorá zaručuje základné práva a slobody, ktoré sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné, všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia (čl. 1,3 Ústavný zákon č. 23/1991 Zb.). *Ústava Slovenskej republiky* (Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), ktorú právom považujeme za základný zákon a ktorá v druhom oddieli druhej hlavy definuje základné ľudské práva a slobody, ktoré patria každému človeku – ľudskej bytosti. Podľa čl. 16 Ústavy SR „Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.“ Z tohto článku Ústavy SR vyplýva, že každý má právo na ochranu telesnej integrity pred možnými útokmi fyzickými a psychickými smerujúcimi proti nemu (Čerkala, Osvald, 2007). Toto základné právo osôb ako napr. právo na ochranu života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, súkromia a ďalšie podrobnejšie v niekoľkých svojich ustanoveniach upravuje *Občiansky zákonník* (Zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov).
- c) Všeobecne záväzné právne predpisy týkajúce sa poskytovania služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti.
- d) Základy trestného práva, kriminalistiky a kriminológie - z kriminalistického hľadiska ide najmä o základy poznania kriminalistickej stopy, kriminalistickej pyrotechniky, balistiky, mechanoskopie, daktyloskopie, z dôvodu plnenia povinností vyplývajúcich zamestnancom súkromnej bezpečnostnej služby, ako aj pri zabezpečení miesta činu. Pre činnosť osôb poverených výkonom pátrania je dôležité, aby vedeli charakterizovať, čo je pátranie a aké sú jeho druhy (Príbojský, Čižmár, 2011). *Trestný zákon* – zákon č. 300/2005 Z. z., *Trestný poriadok* – zákon č. 301/2005 Z. z. – ide predovšetkým o ustanovenia týkajúce sa charakteristiky trestného činu, osoby páchatel'a,

spolupáchateľa a účastníka trestného činu, krajná núdza a nutná obrana, osobná prehliadka, obmedzenie osobnej slobody, poskytnutia súčinnosti orgánom činným v trestnom konaní a súdom, oprávnenia použitia zbrane a vecných bezpečnostných prostriedkov.

- e) Zákon o priestupkoch a správny poriadok - dôležité je, aby zamestnanec bezpečnostnej služby vedel rozpoznať medzi trestným činom a priestupkom, za akých podmienok môže pri výkone fyzickej ochrany na nevyhnutný čas obmedziť osobnú slobodu osobe pri páchaní priestupku alebo bezprostredne po spáchaní priestupku.
- f) Zákon o Policajnom zbore, zákon o obecnej polícii, zákon o Vojenskej polícii a zákon o Slovenskej informačnej službe - pre zamestnanca súkromnej bezpečnosti je dôležité, aby vedel aké sú oprávnenia týchto zborov a útvarov a zároveň vedel v praxi využívať súčinnosť s týmito inštitúciami.
- g) Teória a praktických výcvik taktiky a techniky vykonávania zásahov – efektívnosť zásahu a zníženie rizika porušenie noriem trestného práva zabezpečuje správne zvolená taktika (Vlk, Martin, 2007).
- h) Zdravotná príprava a požiarna príprava – poskytnutie prvej pomoci.
- i) Manažment - starostlivosť o zákazníka, komunikácia, základné pracovnoprávne vzťahy.

Prevádzkovateľ pri ochrane objektov osobitnej dôležitosti ako sú podľa § 29 ods. 2 zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane SR v platnom znení napríklad jadrové elektrárne a objekty súvisiace s ich prevádzkou, vodohospodárske diela určené ústredným orgánom štátnej správy, veľkokapacitné sklady pohonných hmôt a mazív, v ktorých sú uložené štátne hmotné rezervy, telekomunikačné a rádiokomunikačné objekty celoštátneho významu (o zaradení objektov do tejto kategórie rozhoduje vláda SR) musí zabezpečiť prípravu svojich zamestnancov poverených výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania z teórie a praktického výcviku taktiky a techniky vykonávania zásahov v rozsahu najmenej štyroch hodín za mesiac (§ 53 ods. 1 písm. a) zákona o súkromnej bezpečnosti).

2.3 Úloha zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby v bezpečnostnom systéme

Služby sa stali každodennou súčasťou nášho života. Služba je každá ľudská činnosť, teda výkon v službe vlastných alebo cudzích záujmov. Možno povedať, že službou je to čo človek robí, využívajúc svoju psychickú a fyzickú silu mimo priamej tvorby materiálnych statkov a za účelom uspokojenia ľudských potrieb (Mateides, Ďaďo, 2002).

Zamestnanci poverení výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania môžu vykonať zásah, len ak je porušovaný alebo ohrozovaný záujem chránený súkromnou bezpečnostnou službou a len v súlade so zákonom a inými všeobecne záväznými predpismi ako napr. zákon o priestupkoch, Trestný zákon a Trestný poriadok, Občiansky zákonník, iné úkony vyžadujúce súčinnosť tretích osôb môže vykonávať len s ich súhlasom (§ 50 ods. 2 zákona o súkromnej bezpečnosti).

Zamestnanci súkromnej bezpečnostnej služby, ktorí sú poverovaní výkonom fyzickej ochrany, musia konať v súlade so zákonom o súkromnej bezpečnosti. Podľa § 50 ods. 4 zákona o súkromnej bezpečnosti sú oprávnení:

- presvedčiť sa zrakom, hmatom alebo technickými prostriedkami, či osoba ktorá vstupuje do chráneného objektu (chránené miesto) a z neho vystupuje, nemá pri sebe alebo na sebe predmety pochádzajúce z protiprávnej činnosti súvisiacej s chráneným objektom, chránenou osobou alebo nemá pri sebe alebo na sebe predmety, ktorými by mohol spáchať protiprávnu činnosť, pričom tieto predmety môže odobrať,
- nepovolaným osobám a osobám so zbraňou, ak je vstup do tohto objektu so zbraňou zakázaný, zakázať vstup na chránené miesto alebo do chráneného objektu,
- vyžadovať preukázanie totožnosti:
 - pri vedení evidencie o vstupe ako aj výstupe osôb alebo vozidiel do chráneného objektu alebo na chránené miesto,
 - od osoby, ktorá bola pristihnutá pri páchaní trestnej činnosti alebo priestupku,
 - pri neoprávnenom vstupe do chráneného objektu alebo chráneného miesta, ako aj pri výstupe z takéhoto objektu či miesta,
- presvedčiť sa, či v dopravnom prostriedku, ktorý vstupuje do chráneného objektu alebo do chráneného miesta, prípadne z neho vystupuje, nemá predmety, ktorými by mohol spáchať protiprávnu činnosť, prípadne predmety alebo zvieratá pochádzajúce z protiprávnej činnosti súvisiacej s chránenou osobou alebo chráneným objektom, či majetkom, a tieto mu odobrať,
- v súvislosti s výkonom fyzickej ochrany predviesť na strážne stanovisko osobu na nevyhnutný čas do príchodu policajta, obecnej polície alebo Vojenskej polície, ktorá sa odmieta alebo nemôže hodnoverne preukázať svoju totožnosť a bola pristihnutá pri páchaní alebo po spáchaní priestupku, prípadne bola pristihnutá pri neoprávnenom vstupe do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo výstupe z neho,
- za podmienok ustanovených v zákone č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa presvedčiť, či

vstupujúca osoba do chráneného objektu alebo na chránené miesto alebo z neho vystupujúca nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok.

Zamestnanec bezpečnostnej služby je podľa § 51 zákona o súkromnej bezpečnosti povinný miesto o ktorom predpokladá, že na ňom bol spáchaný trestný čin, príp. miesto kde došlo k dopravnej alebo prevádzkovej nehode, k pracovnému úrazu, k usmrteniu osoby alebo ublíženiu na zdraví, k použitiu zbrane alebo vecného bezpečnostného prostriedku povinný počínať si tak, aby nedošlo k žiadnemu sťaženiu vyšetovania. Povinný je najmä chrániť stopy pred zničením, poškodením, odstránením, zamedziť prístup nepovolánym osobám na takéto miesto, zabrániť vnášaniu a vynášaniu predmetov z takéhoto miesta a neodkladne hlásiť udalosť útvaru Policajnému zboru.

Na zaistenie ochrany a bezpečnosti inej osoby, ako aj svojej osoby, a majetku môže zamestnanec pri výkone činností bezpečnostnej služby používať vecné bezpečnostné prostriedky a iné technické prostriedky, pričom pri ich používaní je povinný dodržiavať isté zásady ako napríklad v prípade nutnej obrany alebo krajnej núdze použiť zbraň alebo iný vecný prostriedok v súlade s Trestným zákonom a zákonom o priestupkoch, použiť primeraný vecný bezpečnostný prostriedok k úspešnému výkonu zásahu v súvislosti s výkonom fyzickej ochrany, poskytnúť prvú pomoc a zabezpečiť lekárske ošetrenie po použití zbrane alebo vecného bezpečnostného prostriedku.

3 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOSŤ A JEJ PREVENCIA

Kriminalita (zločinnosť) je jedným z množstva negatívnych spoločenských javov, je zvláštny sociálny fenomén. Medzi rizikové faktory, ktoré ovplyvňujú – podporujú kriminalitu môžeme zaradiť globalizáciu, zvýšenú migráciu, korupciu, zmenu životných hodnôt, pokles životného štandardu, inováciu kriminality, disfunkčné prostredie, marginalizáciu a pod. Bezpečnosť tak v dnešnom svete dostáva iný rozmer, nie je už len vnímaná ako bezpečnosť v zmysle ochrany pred vojnou, prírodnými katastrofami, ale aj ako snaha o ochranu osoby a majetku, či súkromia.

3.1 Pojem bezpečnosť, kriminalita a majetková trestná činnosť

Bezpečnosť - latinsky - securitas, anglicky - security, nemecky – sicherheit.

Celospoločenským problémom sa stal pocit ohrozenia osobnej bezpečnosti a osobného vlastníctva, útoky jednotlivcov, či organizovaných skupín na objekty a majetok štátu, právnických a fyzických osôb. Podľa *Ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu* je bezpečnosť definovaná ako „stav v ktorom je zachovaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu a zdravie osôb, majetok a životné prostredie“ (Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. čl. 1 ods. 3). Bezpečnosť sa často spája „s obranou a ochranou sociálnych subjektov, s rôznymi spôsobmi ich zaistenia pred negatívnymi následkami pôsobenia vonkajších nebezpečenstiev, teda so stavom keď subjekt nie je ničím ohrozovaný“ (Škvrnda, 2009a, s. 4).

Vaughan N. (2010) bezpečnosť definuje podľa toho, akú politiku bezpečnosti chceme robiť a akú s ňou máme skúsenosť. Charakter hrozieb a referenčný objekt je východiskom pre definovanie bezpečnosti. Nástrojom na uskutočňovanie bezpečnostnej politiky je podľa Reitšpisa (2004) bezpečnostný systém, ktorého hlavnou úlohou je ochrana systému pred narušiteľom, čo v praxi znamená potrebu maximalizovať pravdepodobnosť detekcie a zadržania narušiteľa v stráženom priestore. Mareš (2002) uvádza, že pojem bezpečnosti býva dopĺňovaný adjektívami, ktoré sa vzťahujú k charakteru hrozieb, ktoré bezpečnosť ohrozujú; inštitúciám, nástrojom a opatreniam, ktoré majú bezpečnosť zabezpečovať a chrániť; objektov, ktorých bezpečnosť má byť chránená.

Tradičným prístupom k bezpečnosti je názor, že občania sú bezpeční do takej miery ako je bezpečný štát z čoho vyplýva, že bezpečnosť je sústredená len na jediný referenčný objekt

- štát. Tento názor bol predmetom kritiky z dôvodu, že štát už nie je schopný vždy, všade a za každých okolností zaistiť bezpečnosť svojich občanov v podmienkach moderného života (Collins, 2007).

Odpoveď na otázku, čo je bezpečnosť nie je jednoduchá, možno povedať, že je zložitým multidimenzionálnym sociálnym fenoménom, ktorý sa spája s rôznymi formami ľudského správania.

Kriminalita

Pojem *kriminalita (trestná činnosť)*, môžeme vo všeobecnosti definovať ako výskyt správania, ktoré je trestné v danej spoločnosti, je sankciované podľa trestného zákona a vymedzuje sa ako správanie zakázané trestným zákonom (Fischer, Škoda, 2009, Mašlányová, 1999). Podľa Lubelcovej (2009) slovenský ekvivalent latinského crimen zločin vyjadruje činenie zla druhému, ubližovanie či poškodzovanie iných ľudí, teda zločin ako krajná, odsúdeniahodná podoba zla.

Holcr (2008), rozdeľuje kriminalitu na dve skupiny - kriminalita ako trestná činnosť, jedná sa teda o trestný čin, ktorým je protiprávny čin, ktorého znaky sú ustanovené v Trestnom zákone, ak tento zákon neustanovuje inak a konanie a správanie, ktoré nie je trestnoprávne sankciovatelné, ale je spoločensky patologické.

Kriminalite zodpovedá vzájomná jednota všetkých jej znakov a vlastností, medzi ktoré zaraďujeme kriminalitu ako masový jav, ako sociálny jav, ako trestnoprávny jav a kriminalitu ako súhrn trestných činov (Madliak, Mesároš a kol., 2009).

Lubelcová (2009) uvádza, že najčastejšími druhmi kriminality v SR sú násilná kriminalita (ublíženie na zdraví, vražda, týranie, lúpež ...), majetková kriminalita (útoky na majetok), ekonomická kriminalita (podvody, sprenevera...) a mravnostná kriminalita (znásilnenie, kupliarstvo...).

Majetková trestná činnosť

V najširšom slova zmysle Hofreiter (2004) charakterizuje, *majetkovú trestnú činnosť* ako útok voči cudziemu majetku, pričom nie je vôbec rozhodujúce, či tento majetok patrí jednotlivcovi, skupine osôb alebo štátu.

Za znaky majetkovej kriminality sa považuje konanie páchatel'a, ktoré nie je „lege artis“ – nie je v súlade s právom, pričom nie je dôležité, kto a ako získal neoprávnený prospech, a rovnako nie je rozhodujúca dispozícia majetku, teda či ide o trvalý alebo dočasný charakter. Majetková kriminalita bola v minulosti označovaná ako kriminalita z núdze, dnes je označovaná ako kriminalita z blahobytu, čím je niekto bohatší, tým narastá riziko

príležitostí k páchaniu majetkovej trestnej činnosti. Pre majetkovú kriminalitu je typická motivácia vo forme finančného a materiálneho zisku (Strémy, 2010).

K majetkovej trestnej činnosti podľa Šimovčka a kol. (2001) zaraďujeme najmä trestné činy krádeže, neoprávnené užívanie a poškodzovanie cudzej veci, neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla. V rámci majetkovej trestnej činnosti sú najpočetnejšie zastúpené trestné činy krádeží, ktorých charakteristickým spoločným znakom je poškodenie, zneužitie alebo prisvojenie si cudzej veci páchatelom tohto trestného činu.

Trestný čin krádeže možno rozdeliť na dve skupiny:

1. *Jednoduché krádeže* – ľahká prístupnosť vecí, si od páchatel'a nevyžaduje prípravu, prekonanie nejakej prekážky, či použitie technickej prostriedkov. Páchatel' využíva na získanie cudzej veci vhodnú príležitosť, preto kriminalistika pre túto skupinu krádeží používa názov „príležitostné krádeže“.
2. *Kvalifikované krádeže* – vo väčšine prípadov si vyžadujú dôkladnú prípravu na ich páchanie, ako je napríklad typovanie objektu napadnutia, organizovanie spôsobu páchania krádeže, snaha o dôkladné utajenie krádeže. Krádeže vlámaním, ktoré sa radia k tejto skupine sú spojené s použitím sily na prekonanie uzamknutia alebo inej zabezpečovacej prekážky (Šimovček a kol., 2001).

Ku krádežiam prostým, často označovaným ako pouličná kriminalita, sú zaraďované krádeže vreckové, krádeže v objektoch, krádeže áut a vecí z nich (Šimovček a kol., 2001).

3.2 Prevencia trestnej činnosti (kriminality)

Základy koncepcie prevencie kriminality SR na zvýšenie bezpečnosti občanov krajiny, ochrany ich života, zdravia a majetku prostriedkami prevencie položila Prvá stratégia prevencie kriminality SR schválená uznesením vlády SR č. 482 z 9. júna 1999. Slovenská republika v roku 2008 realizovala dôležitú úlohu stratégie a to legislatívne zabezpečenie prevencie zákonom č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle ustanovenia § 3 písm. a) tohto zákona sa prevenciou kriminality rozumie cieľavedomé, plánovité, koordinované a komplexné pôsobenie na príčiny a podmienky, ktoré vyvolávajú alebo umožňujú kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť s cieľom predchádzania, potláčania a zamedzovania; to sa vzťahuje aj na prevenciu inej protispoločenskej činnosti.

Samotný pojem prevencia kriminality resp. zločinnosti má v súlade s rôznymi prejavmi zločinnosti rôzne vymedzenia - *najvšeobecnejší pojem* sa viaže k zločinnosti ako

masovému spoločenskému javu (určuje ciele, hranice, obsah a prostriedky prevencie); *užšie vymedzenie* sa viaže k jednotlivým druhom zločinnosti napr. trestná činnosť proti majetku, životu; *najužšie vymedzenie* sa viaže ku konkrétnemu trestnému činu resp. ku konkrétnemu páchatelovi prípadne spolupáchatelom (Madliak, Mesároš a kol., 2009).

Sedlák a Lošonczi (2007), uvádzajú, že pod prevenciou resp. profylaxiou sa vo všeobecnosti rozumie predchádzanie niečomu nežiaducemu a teda prevenciu kriminality môžeme chápať ako proces tvorby a realizácie aktivít a opatrení, ktoré majú za cieľ znížiť rozsah a závažnosť kriminality, alebo ako prejav aktivít, ktoré majú za následok likvidáciu zločinnosti ako nežiaduceho stavu a zníženie úrovne tohto javu v jeho kvalite a kvantite.

„Preventívnymi opatreniami sa vytvárajú podmienky na to, aby sa potenciálnym páchatelom trestných činov sťažilo páchanie trestnej činnosti a naopak, aby sa občanom dodržiavanie zákonov vyplácalo, t.j. aby ujma v podobe trestu ako dôsledku páchania trestnej činnosti bola natoľko účinná, aby nebolo pre občanov páchanie trestnej činnosti výhodnejšie ako dodržiavanie zákonov. Len účinná prevencia totiž znižuje represiu, a naopak len účinná represia spätne pozitívne posilňuje prevenciu“ (Madliak, Mesároš a kol., 2009, s. 57).

Schavel, Čisecký, Oláh (2008) uvádzajú, že prevencia kriminality uskutočňovaná mimo trestného práva sa rozdeľuje na prevenciu sociálnu a prevenciu situačnú, pričom sociálna prevencia je zameraná na predchádzanie sociálno-kriminogénnych javov ako je napríklad nezamestnanosť, chudoba, bezdomovectvo, prostitúcia a iné prostredníctvom sociálnej politiky štátu, ktorej podstatou je vytváranie priaznivých spoločenských podmienok. „Efektivita prevencie sociálno-patologických javov sa zvyšuje kombináciou opatrení situačnej prevencie, viktimácie a sociálnej prevencie, t.j. prevencie všetkých sociálno-patologických javov. Opatrenia v oblasti sociálnej prevencie sú zamerané prakticky na všetky sféry spoločenského života, adresátom aktivít a zároveň realizátorom je jedinec, menšie či väčšie skupiny (najmä rodina) a v konečnom dôsledku celá populácia“ (Schavel, Čisecký, Oláh, 2008, s. 65-66). Situačná prevencia sa zameriava na menší počet subjektov a v porovnaní so sociálnou prevenciou je operatívnejšia a menej nákladná (Sedlák, Lošonczi, 2007).

Prednosťou prevencie je predovšetkým skutočnosť, že je ekonomicky výhodnejšia ako represia, najviac zodpovedá humanizačným tendenciám demokratickej spoločnosti, keďže sa usiluje o to, aby sa občania nestali ani páchatelmi, ani obeťami trestného činu (Madliak, Mesároš a kol. 2009).

3.3 Preventívne pôsobenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby

„Princípom prevencie kriminality je základná norma konania, najvyššia zásada a východisko, z ktorého vychádzajú preventívne opatrenia a aktivity. Preventívnym opatrením je konkrétny zásah subjektu prevencie kriminality na dosiahnutie čiastkového výsledku, je základnou jednotkou preventívnej aktivity“ (Gašpierik, 2010b, s. 11).

Na špecifické formy majetkovej trestnej činnosti s obmedzovaním možností na jej páchanie je zameraná *situačná prevencia*, ktorá podľa Sedláka a Lošoncziho (2007) využíva viaceré formy, pričom medzi základné patria:

- *Klasická ochrana* – tvorená mechanickými zábrannými prostriedkami (napr. mreže, bezpečnostné zámky).
- *Technická ochrana* – tvorená elektrickými zábrannými prostriedkami (napr. elektrická zabezpečovacia signalizácia, elektrická požiarne signalizácia).
- *Fyzická ochrana* – uskutočňovaná prostredníctvom zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb, políciou, armádou a podobne.
- *Režimová ochrana* – je tvorená administratívnymi a organizačnými opatreniami (povolenie vstupu do objektu určitým osobám, povolenie prístupu k dátam vybraným osobám).

Na oblasť ochrany osôb a majetku sa orientuje „*Bezpečnostný manažment*“ (*Security Management*), ktorého špecifická zmysluplná činnosť je zameraná na odvrátenie alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík, resp. bezpečnostných ohrození voči životu a majetku občanov, obcí a spoločnosti, pričom predstavuje logický súhrn poznatkov o princípoch, metódach a postupoch riadenia v oblasti zaisťovania bezpečnostnej ochrany, ktorý je využívaný pre prípravu odborníkov, ktorí ich aplikujú v praxi bezpečnostných služieb pri zaisťovaní ochrany osôb, majetku a objektov (Mikolaj, 2004).

Metódami činnosti súkromných bezpečnostných služieb sa podľa Uhrina a Selingera (2003) rozumie premyslený súhrn postupov, ktorými sa dosahuje stanovený cieľ a ktoré sa prejavujú ako systémy presne zoskupených a vzájomne podmienených úkonov, ako aj postupov používaných na riešenie úloh; sú cestou nielen k poznaniu, ale aj nástrojom praktickej činnosti. Zamestnanci sa pri výkone svojich činností môžu oprieť o realizáciu všeobecne platných metód poznania, metód prevzatých z policajnej praxe, kde ide hlavne o činnosť poriadkovej polície a kriminálnej polície.

K základným metódam využívaných pri činnosti zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb možno zaradiť:

1. *Metódu fyzického pozorovania* – možno povedať, že je to najčastejšie používaná metóda pri ochrane chráneného objektu (chránenej osoby alebo chráneného majetku).
2. *Metódu fyzickej ochrany* – podstatou je zabraňovanie napádania chránených objektov.
3. *Metódu elektronického sledovania priestoru* – táto metóda má v súčasnosti vzostupný charakter. Jedná sa o inštaláciu kamerových systémov v záujmových kritických miestach stráženého objektu ako sú napríklad obchodné centrá, objekty osobitnej dôležitosti.
4. *Metódu technickej ochrany* – realizovaná je prostredníctvom inštalácie rôznych technických zábran na zabránenie alebo sťaženie vniknutiu do chráneného objektu nepovolaným osobám, ako aj neoprávnenému vstupu motorových vozidiel do chráneného objektu. Táto metóda je účinná najmä v kombinácii metód fyzického a elektronického pozorovania. Systém technickej ochrany možno doplniť aj o nástrahové prostriedky ako je spustenie svetlíc, skrytých signálov narušenia chráneného objektu.
5. *Metódu elektronickej ochrany* – elektronické zabezpečovacie systémy sa inštalujú na základe vopred podrobne vypracovanej bezpečnostnej analýzy chráneného objektu s cieľom rýchlo indikovať signál o narušení objektu lúpežou, pričom prenos signálu je na pult centralizovanej ochrany prevádzkovateľa súkromnej bezpečnosti.
6. *Metódu režimovej ochrany* – významná metóda, na jej úspešnosti a efektívnosti sa podieľa spolupráca zodpovedných osôb chráneného objektu a zamestnanci súkromnej bezpečnosti.
7. *Metódu presvedčovania* – zamestnanec súkromnej bezpečnosti vhodným spôsobom presvedčuje ľudí, aby upustili od protiprávneho konania proti predmetu ochrany.
8. *Metódu obranných zákrokov* – pri aplikácii tejto metódy je potrebné rešpektovať platné právne normy (Uhrin, Selinger, 2003).

Na základe metód výkonu činnosti súkromných bezpečnostných služieb, ako aj uvedených oprávnení zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby v predchádzajúcej kapitole, môžeme k základným a účinným preventívnym pôsobeniam súkromnej bezpečnosti zaradiť:

- dôsledný výkon činnosti zamestnancov súkromnej bezpečnosti s využitím svojich odborných znalostí získaných odbornou prípravou nielen pri získaní preukazu odbornej spôsobilosti, ale aj počas celého pôsobenia v tejto službe,

- profesionálne správanie zamestnancov pri ochrane objektov s využitím najmä vhodnej komunikácie, či už verbálnej alebo neverbálnej. Dôležitá je aj znalosť základov psychológie, ktorá zamestnancom pomáha pri uskutočňovaní zásahu voči potenciálnym páchatelom, ale aj samotným páchatelom trestnej činnosti,
- opatrenia takticko-preventívneho charakteru pri výkone činností súkromných bezpečnostných služieb v súvislosti so vzniknutou situáciou pri ochrane verejného poriadku, dohľade nad správaním a konaním sociálnych skupín a jednotlivcov, ako aj dohľade nad chránenými objektmi,
- opatrenia technického charakteru využitím poplachového a zabezpečovacieho systému s cieľom zamedziť páchatelom uskutočniť útok na chránený objekt, prípadne k zabráneniu dokončenia trestného činu prostredníctvom účinnej technicky odolnej prekážky, ktorú nemožno prekonať bez odborných znalostí alebo použitia sily.

Súkromné bezpečnostné služby ponúkajú služby, ktoré majú preventívny charakter a nezastupiteľnú úlohu v systéme ochrany spoločnosti pred trestnou činnosťou a to najmä pred majetkovou trestnou činnosťou, za účelom dosiahnutia zvýšeného subjektívneho pocitu bezpečia občanov a eliminácie trestnej činnosti. Ivor a kol. (2006) uvádza, že majetková trestná činnosť najcitlivejšie reaguje na ekonomický a sociálny vývoj spoločnosti.

4 PRIESKUM – VÝZNAM ČINNOSTI ZAMESTNANCA SBS

Práca sa zaoberá právnym ukotvením postavenia zamestnanca bezpečnostnej služby, legislatívnou úpravou jeho činnosti v zmysle právnych noriem platných v Slovenskej republike, ako aj výkonom činnosti zamestnanca v pracovnoprávnom vzťahu k prevádzkovateľovi súkromnej bezpečnostnej služby, ktorý je zameraný na ochranu majetku a osôb s cieľom zamedziť a znížiť riziko prevažne majetkovej trestnej činnosti a na elimináciu akéhokoľvek protispoločenského kriminálneho konania.

Podľa Madliaka a Mesároš a kol. (2009) je doposiaľ najpoužívanejšou metódou zberu empirických informácií v našich kriminologických výskumoch dotazník a anketa napr. verejnej mienky na príčiny kriminality, alebo na názory týkajúce sa prevencie kriminality určitého druhu.

4.1 Ciele, otázky a hypotézy prieskumu

Predmetom diplomovej práce bol výkon činnosti a postavenie zamestnanca súkromnej bezpečnostnej služby ako možného subjektu prevencie majetkovej trestnej činnosti.

Po preštudovaní právnych noriem a odbornej literatúry sme si stanovili *hlavný cieľ* prieskumu: Zistiť názory zamestnancov súkromnej bezpečnostnej služby na význam ich činnosti v rámci možnosti prevencie a znižovania majetkovej kriminality a vnímanie výkonu práce zamestnancov súkromnej bezpečnosti zamestnanci chráneného objektu súkromnou bezpečnostnou službou a občanov nachádzajúcich sa v tomto chránenom objekte v súvislosti s prevenciou a znížením majetkovej trestnej činnosti.

Precizovaním a špecifikovaním hlavného cieľa sme dospeli k nasledovným *čiastkovým cieľom*:

- C1: Zistiť, či vzdelanie zamestnanca súkromnej bezpečnosti ovplyvňuje jeho názor na význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb.
- C2: Zistiť a porovnať vnímanie zníženia majetkovej trestnej činnosti súkromnou bezpečnostnou službou u zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúci sa v tomto objekte.
- C3: Zistiť vnímanie dôležitosti práce zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb zamestnancami chráneného objektu a občanmi v chránenom objekte.
- C4: Zistiť názor zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb, zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v tomto objekte na význam práce súkromných bezpečnostných služieb pre občana.

Gašpíerik a kol. (2010a), zaoberajúci sa prevenciou kriminality, vo svojich záveroch z riešenia vedeckej úlohy týkajúcej sa kriminality a preventívnych aktivít, kde bol vykonávaný sociologický prieskum uvádza, že nespokojnosť respondentov s úrovňou kriminality sa pohybovala okolo 35%; obyvatelia, ktorí sa stali obeťou alebo poškodeným približne v 58% nenahlásili podozrenie z páchania trestnej činnosti dôvodom bola nedôvera v orgány činné v trestnom konaní a v činnosť súdov, strach o svoje zdravie, život a majetok a napokon nedostatok času; subjektmi prevencie je predovšetkým Policajný zbor a obecné polície, nedostatočne je zapájaný súkromný sektor služieb; značný podiel na páchaní majetkovej kriminality a najmä krádeží majú podľa štatistiky maloletý a mladistvý; výskyt kriminality sa znižuje v bezpečnom prostredí, kde sú funkčné kamerové systémy; ku krádeži vecí najčastejšie dochádza v prípadoch, kedy si ich vlastníak majetok nezabezpečil a tak vytvoril optimálnu kriminálnu situáciu pre krádež (podcenenie viktimity).

Prieskumné otázky:

O1: Existujú rozdiely v názoroch pracovníkov súkromnej bezpečnosti vzhľadom na ich vzdelanie na význam ich činnosti?

O2: Majú odlišné názory na činnosť pracovníkov súkromnej bezpečnosti zamestnanci chráneného objektu a občania v súvislosti so znížením páchania majetkovej kriminality?

O3: Existujú rozdiely vo vnímaní dôležitosti postavenia zamestnanca súkromnej bezpečnosti medzi zamestnancami chráneného objektu a občanmi?

Vo vedeckom časopise *Journal of Homeland Security and Emergency Management* (Vestník vnútornej bezpečnosti a riadenia mimoriadnych situácií) autori Loveček, Ristvej, a Šimak (2010) uvádzajú názor verejnosti na zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb, ktorí sú potrební a pomáhajú udržiavať verejný poriadok, avšak na druhej strane v priestoroch, kde je vykonávaná činnosť bezpečnostnou službou sa necítia bezpečnejšie.

Felson a Clarke (2003) uvádzajú na základe vykonaných výskumov, že nové teórie o trestnej činnosti by sa mali opierať o pojem „príležitosť“ a zároveň charakterizujú desať princípov k príležitosti trestnej činnosti (crime opportunity theory), kde jedným z princípov je zacielené obmedzenie príležitosti, ktoré môže viesť k rozsiahlejšiemu zníženiu kriminality. Ak príležitosť bude uznaná ako jedna z príčin trestnej činnosti povedie to k obohateniu kriminologickej teórie a k posilneniu vzťahu kriminológie ku konkrétnymi programom a praxi čo tiež znamená, že veľa preventívnych činností, v rámci ktorých

polícajtí, zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb a zamestnanci obchodov obmedzujú príležitosti k trestnej činnosti, priamo odstraňuje niektoré zo základných príčin kriminality.

Na základe uvedených prieskumov nám vyplynuli nasledovné prieskumné hypotézy:

H1: Predpokladáme odlišnosť v názoroch zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam činnosti SBS vzhľadom na ich vzdelanie.

H2: Predpokladáme odlišnosť názorov zamestnancov chráneného objektu a občanov na zníženie majetkovej kriminality výkonom práce zamestnancov SBS.

H3: Predpokladáme, že existuje štatisticky významný rozdiel vo vnímaní dôležitosti práce zamestnanca SBS v systéme ochrany objektu medzi zamestnancami chráneného objektu a občanmi v chránenom objekte.

4.2 Metodika prieskumu

Výberový súbor

Základným kritériom nášho prieskumného súboru bola príslušnosť k chránenému objektu súkromnou bezpečnostnou službou (ďalej len „chránený objekt“). Prieskumnú vzorku tvorilo 60 náhodne vybraných zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb ($n_1 = 60$), 60 náhodne vybraných zamestnancov chráneného objektu ($n_2 = 60$) a 60 náhodne vybraných občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte ($n_3 = 60$). Prieskum sme sa rozhodli vykonať v chránených objektoch nachádzajúcich sa Nitrianskom kraji.

Priemerný vek zamestnancov súkromnej bezpečnostnej služby bol 42 rokov (prvá skupina respondentov), priemerný vek zamestnancov v chránenom objekte bol 45 rokov (druhá skupina respondentov) a priemerný vek občanov v chránenom objekte bol 51 rokov (tretia skupina respondentov). Z celkového počtu respondentov: prvej skupiny – zamestnancov súkromnej bezpečnostnej služby bolo 44 (73,33%) mužov a 16 (26,67%) žien, druhej skupiny - zamestnanci chráneného objektu bolo 46 (76,67%) mužov a 14 (23,33%) žien a tretej skupiny – občania nachádzajúci sa v chránenom objekte bolo 23 (38,33%) mužov a 37 (61,67%) žien.

Metódy

Dotazník bol hlavnou prieskumnou metódou, ktorou sme zisťovali názory a postoje zamestnancov súkromnej bezpečnostnej služby, zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte na činnosť súkromných bezpečnostných služieb v súvislosti s prevenciou a znížením majetkovej trestnej činnosti. Podľa Gavoru (2008) je dotazník najčastejšie používaná metóda zisťovania údajov, pričom výhodou je, že možno dotazníkom osloviť viac respondentov, ktorí majú pri jeho vyplňaní dostatok času na premýšľanie. Reichel (2009) sa stotožňuje s uvedeným názorom Gavoru a dodáva, že dotazník je najrozšírenejším spôsobom zberu údajov najmä v sociálnych výskumoch.

K zisteniu nami stanovených cieľov bol prieskumnou metódou dotazník, ktorým sme zisťovali názory a postoje opytovaných respondentov. V prieskume sme použili dva druhy nami vytvorených dotazníkov, pričom dotazník typu A bol určený pre zamestnancov SBS (ďalej len „zamestnanec SBS) – prvá skupina respondentov (príloha 1) a druhý dotazník typu B bol určený pre zamestnancov pracujúcich v chránenom objekte a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte – druhá a tretia skupina respondentov (príloha 2). Vlastný pološtruktúrovaný dotazník typu A pre prvú skupinu respondentov (zamestnanci SBS) obsahoval celkovo 19 položiek a to 4 identifikačné položky, 3 otvorené položky a 12 škálovaných položiek. Pre druhú a tretiu skupinu respondentov (zamestnanci a občania) vlastný pološtruktúrovaný dotazník obsahoval celkovo 19 položiek a to 5 identifikačných položiek, 1 otvorenú otázku, 1 polouzatvorenú otázku, 11 škálovaných otázok a jednu uzatvorenú otázku. Výsledky sme vyhodnotili pomocou číselného a percentuálneho výpočtu v tabuľkovom editore MS Excel a matematicko-štatistických metód – Pearsonov chí – kvadrát test - program SPSS – Statistics 17. Otvorené otázky v dotazníkoch sú spracované podľa subjektívnych odpovedí respondentov.

Plán prieskumu

- Po preštudovaní odbornej literatúry a právnych noriem v mesiacoch apríl – máj a september 2011 sme v mesiaci september 2011 stanovili hlavný cieľ prieskumu a následne aj čiastkové ciele prieskumu.
- V mesiaci november 2011 sme skonštruovali dva druhy dotazníkov – dotazník typu A pre zamestnancov SBS a druhý dotazník typu B pre zamestnancov chráneného objektu a občanov v chránenom objekte.

- Oba dotazníky sme pilotne overili v mesiaci november 2011 v rámci malej vzorky 15 respondentov, pričom túto vzorku tvorilo z každej skupiny vyššie uvedených osôb 5 respondentov, ktorí vyplnili dotazníky podľa nášho očakávania, teda dotazník bol pre nich prehľadný, formulácii otázok uvedených v dotazníkoch porozumeli a vyplnenie dotazníka ich časovo nezaťažovalo.
- V mesiaci január 2012 boli dotazníky osobne distribuované do náhodne vybraných chránených objektov. V rámci nášho prieskumu bolo respondentom rozdanych 180 kusov dotazníkov, návratnosť predstavovala 100%, nakoľko sme dotazníky osobne distribuovali do chránených objektov, kde nám ich respondenti ochotne vyplnili. Po optickej kontrole bolo možné zaradiť do spracovania 180 dotazníkov (n=180).
- Spracovanie výsledkov prieskumu sme vykonávali priebežne v mesiacoch január – február 2012.
- Interpretáciu a vyhodnotenie výsledkov dotazníkov sme vykonávali až v mesiacoch február a marec 2012.

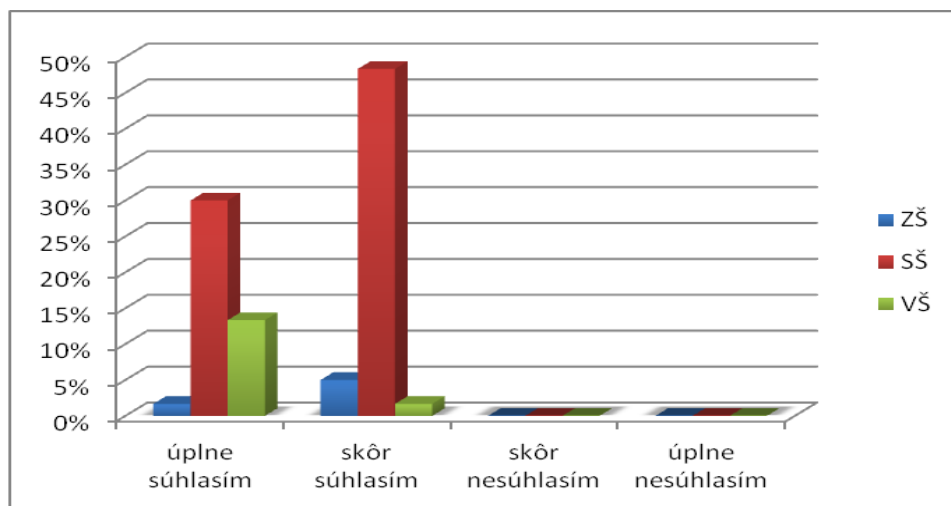
5 VÝSLEDKY

Prieskum sme vykonávali v chránených objektoch SBS Nitrianskeho kraja. V mnohých z nich sa je nízky počet respondentov - zamestnancov SBS, nakoľko cez pracovnú dobu sa v chránenom objekte nachádzal spravidla len jeden alebo ani jeden zamestnanec SBS. Z tohto dôvodu sme v rámci prieskumu navštívili niekoľko desiatok chránených objektov, čo bolo časovo veľmi náročné. Výsledky, ktoré sme získali v našom prieskume uvádzame a analyzujeme v tejto kapitole.

Vyhodnotenie výsledkov uvádzame číselne a percentuálne vo forme grafov. Hypotézy sme vyhodnotili v závere tejto kapitoly použitím Pearsonovho chí kvadrátu, na výpočet ktorého sme použili štatistický program SPSS – Statistics 17. Stanovili sme hladinu významnosti alfa (α) na úrovni 0,05. Pri percentuálnom výpočte a grafickom znázornení je skupina zamestnancov SBS v počte 60 = 100%, skupina zamestnancov v chránenom objekte v počte 60 = 100% a skupina občanov nachádzajúca sa v chránenom objekte v počte 60 = 100%.

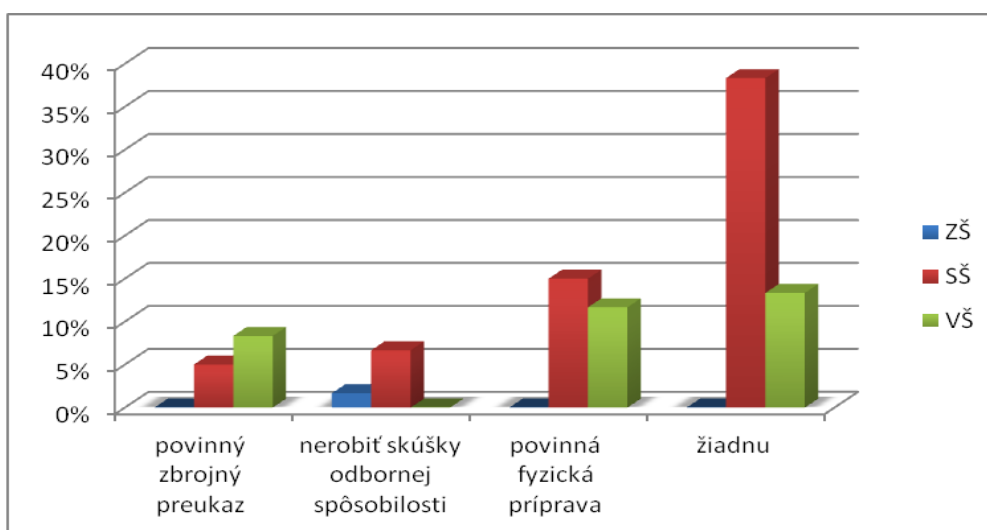
5.1 Názor zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam ich činnosti

Použitím dotazníku typu A sme zisťovali názor zamestnancov SBS z pohľadu ich vzdelania na význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb v súvislosti s ochranou majetku a sťažení možnosti páchania majetkovej trestnej činnosti a minimalizácie materiálneho profitu z trestnej činnosti. Prieskumu sa zúčastnilo 60 respondentov – zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb, z čoho boli 4 respondenti so základným vzdelaním, 47 respondentov so stredoškolským vzdelaním a 9 respondentov s vysokoškolským vzdelaním. V otvorených otázkach všetci respondenti napísali svoj názor prípadne postoj.

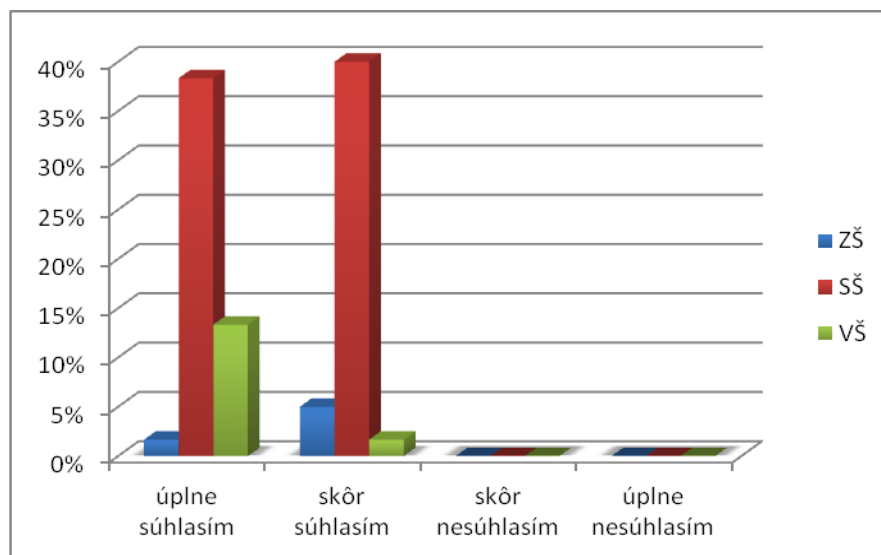
Graf 1a Právna regulácia činnosti SBS je nevyhnutná.

Otázkou č. 1 dotazníka typu A sme zisťovali názor zamestnancov súkromnej bezpečnosti na právnu reguláciu činnosti SBS. Najviac respondentov skôr súhlasilo s názorom, že právna regulácia súkromných bezpečnostných služieb je nevyhnutná, tak ako to vyplýva z grafu 1, a to 29 (48%) respondentov so stredoškolským vzdelaním, 1 (2%) respondent s vysokoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti so základným vzdelaním. S právnou reguláciou úplne súhlasili 18 (30%) zamestnanci SBS so stredoškolským vzdelaním, 8 (13%) zamestnancov SBS s vysokoškolských vzdelaní a 1 (2%) zamestnanec so základným vzdelaním. Zaujímavosťou je, že ani jeden z respondentov nevyjadril nesúhlas s tým, že právna regulácia SBS je nevyhnutná. .

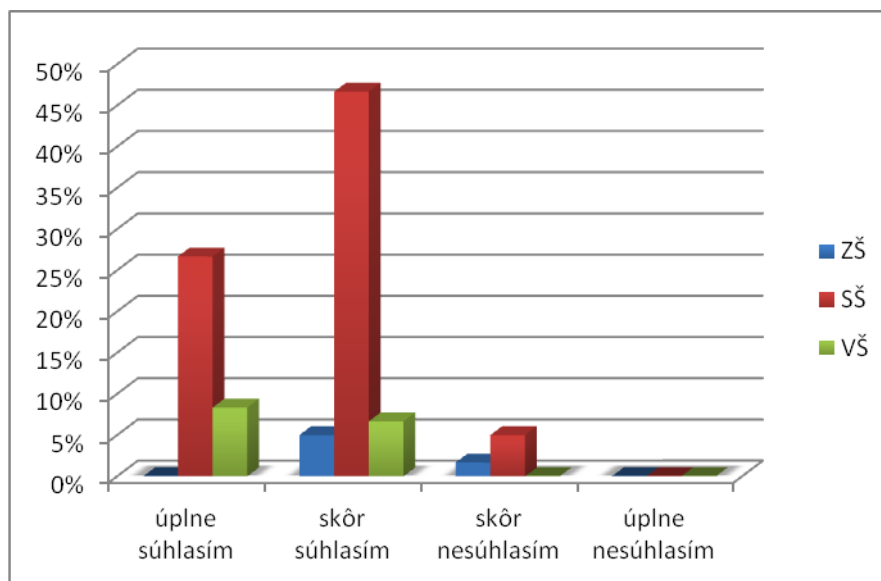
Graf 2a Návrh zmeny v zákone o súkromnej bezpečnosti.

Z odpovedí na otvorenú otázku dotazníka typu A aké zmeny by respondenti navrhli v zákone o súkromných bezpečnostných službách v oblasti výkonu fyzickej ochrany alebo pátrania nám vyplýva, že 31 (51%) respondentov nenavrhovalo žiadnu zmenu a to 23 (38%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 8 (13%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Legislatívne ukotvenie povinnej fyzickej prípravy navrhovali 16 (27%) respondenti a to 9 (15%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 7 (12%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. V zákone o súkromnej bezpečnosti by zrušili vykonávanie skúšky odbornej spôsobilosti 5 (9%) respondenti a to 1 (2%) respondent so základným vzdelaním a 4 (7%) respondentov so stredoškolským vzdelaním. Zaujímavý je aj názor o povinnosti byť držiteľom zbrojného preukazu a to 8 (13%) respondentov z toho 5 (8%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním a 3 (5%)respondenti so stredoškolským vzdelaním.

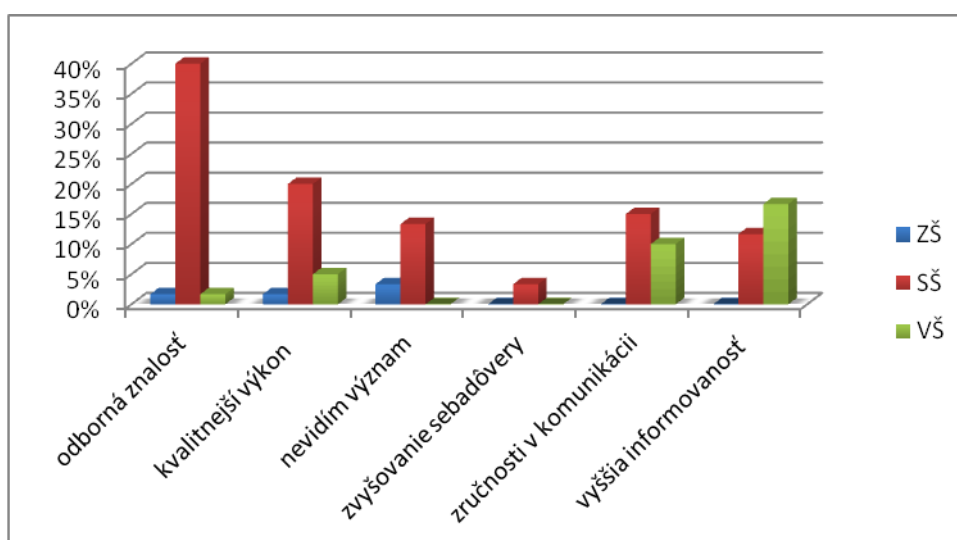
Graf 3a Odborná znalosť a praktické zručnosti zamestnancov SBS je dôležitá.

Z grafu 3a nám vyplýva, že pre zamestnancov SBS poverovaných výkon činností v zmysle zákona o súkromnej bezpečnosti je dôležitá odborná znalosť a praktické zručnosti, pričom úplne súhlasí 32 (53%) respondentov z toho 1 respondent (2%) so základným vzdelaním, 23 (38%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 8 (13%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním; skôr súhlasilo 28 (47%) respondentov z toho 3 (5%) respondentov so základným vzdelaním, 24 (40%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 1 (2%) respondent s vysokoškolským vzdelaním. Nikto z opýtaných respondentov nevyjadril názor, že by súhlasil s tým, že odborná znalosť a praktické zručnosti nie sú dôležité.

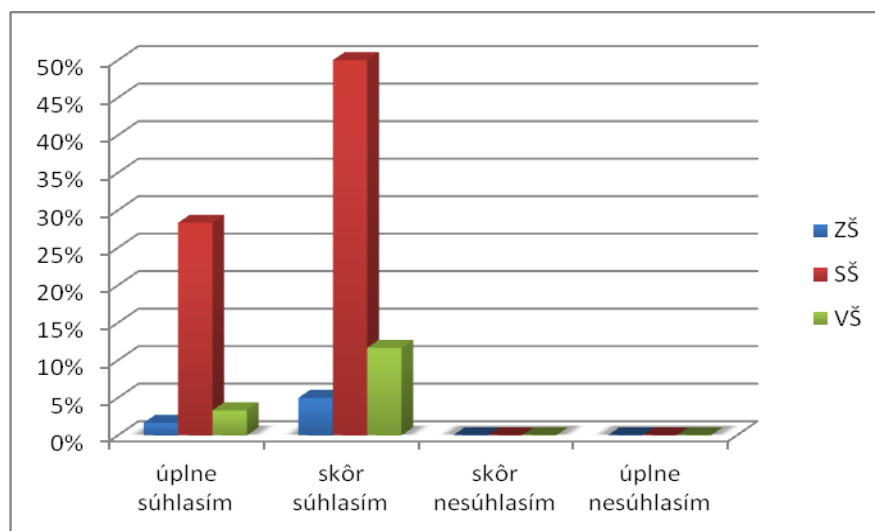
Graf 4a Preškoloňovanie zamestnancov SBS je nevyhnutné.

Zaujímala nás názor, či vnímajú zamestnanci SBS ich preškoloňovanie vyplývajúce zo zákona o SBS ako nevyhnutnosť. Z grafu 4 nám vyplýva, že 35 (58%) respondentov skôr súhlasí s týmto názorom a to 28 (47%) respondentov so stredoškolským vzdelaním, 3 (5%) respondentov so základným vzdelaním a 4 (7%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Úplne súhlasilo s týmto názorom 21 (35%) respondentov a to 16 (27%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 5 (8%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Len 4 (7%) respondenti s týmto názorom skôr nesúhlasia a to 1 (2%) respondent so základným vzdelaním a 3 (5%) so stredoškolským vzdelaním. Nikto z respondentov nevyslovil názor, že s preškoloňovaním úplne nesúhlasí.

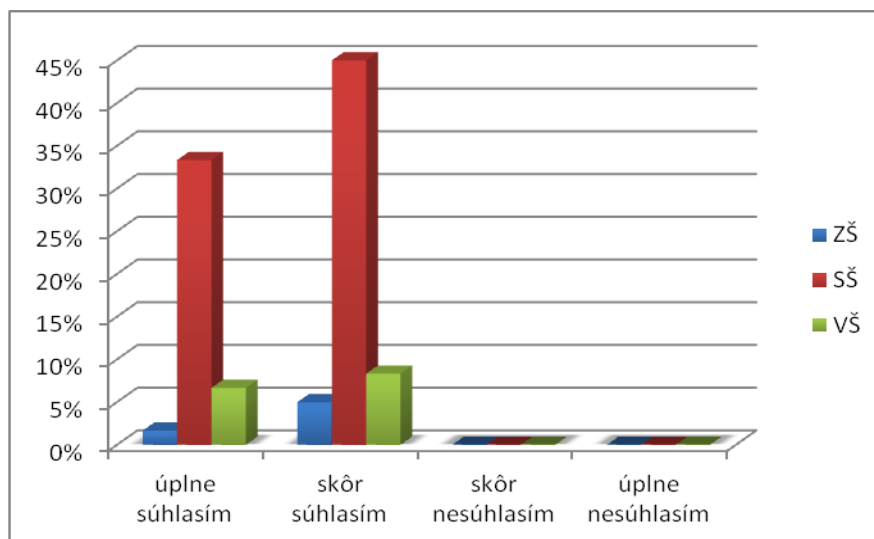
Graf 5a Prínos zvyšovania kvalifikácie zamestnancov SBS.

Z grafu 5a vyplýva, že väčšina respondentov vníma prínos zvyšovania kvalifikácie v získaní odbornej znalosti celkovo 26 (43%) respondentov z toho 1 (2%) respondent so základným vzdelaním, 24 (40%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 1 (2%) respondent s vysokoškolským vzdelaním. Prínos zo zvyšovania kvalifikácie vidí 16 (27%) respondentov v kvalitnejšom výkone, 15 (25%) respondentov v získaní zručnosti v komunikácii, 17 (28%) respondentov vo vyššej informovanosti, 2 (3%) respondenti vo zvýšení sebavedomia a 10 (17%) respondentov nevidí význam vo zvyšovaní kvalifikácie zamestnanca SBS.

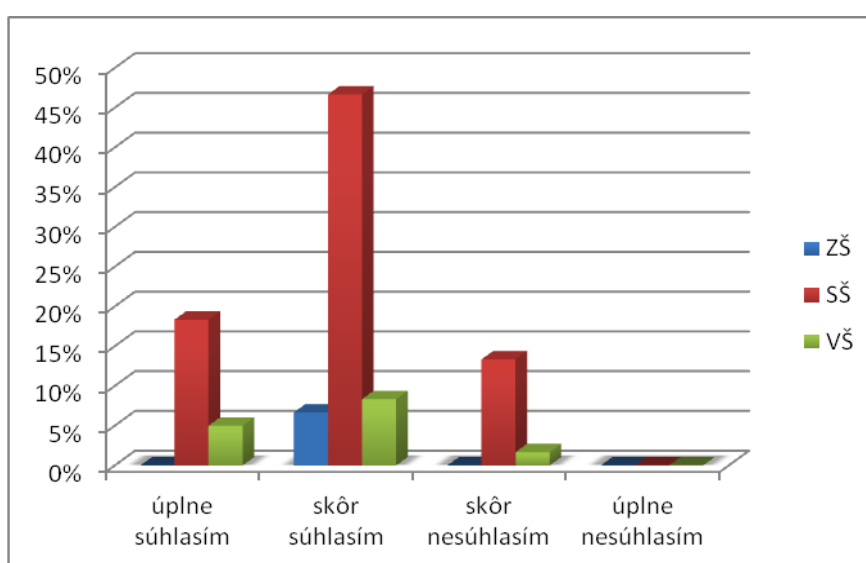
Graf 6a Výkon fyzickej ochrany a pátrania je spôsob ochrany pred potencionálnym páchatelom.

Z grafu 6a vyplýva, že väčšina respondentov skôr súhlasí s tým, že výkon fyzickej ochrany objektu a pátrania je spôsob ochrany pred potenciálnymi páchatelmi majetkovej trestnej činnosti a to až celkovo 40 (67%) respondentov a to 3 (5%) respondenti so základným vzdelaním, 30 (50%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 7 (12%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním; úplne súhlasí 20 (33%) respondentov a to 1 (2%) respondent so základným vzdelaním, 17 (28%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 2 (3%) s vysokoškolským vzdelaním. Nikto z tejto skupiny respondentov nevyslovil svoj nesúhlas s tým, že by výkon fyzickej ochrany objektu a pátrania nebol spôsobom ochrany pred páchatelom majetkovej trestnej činnosti.

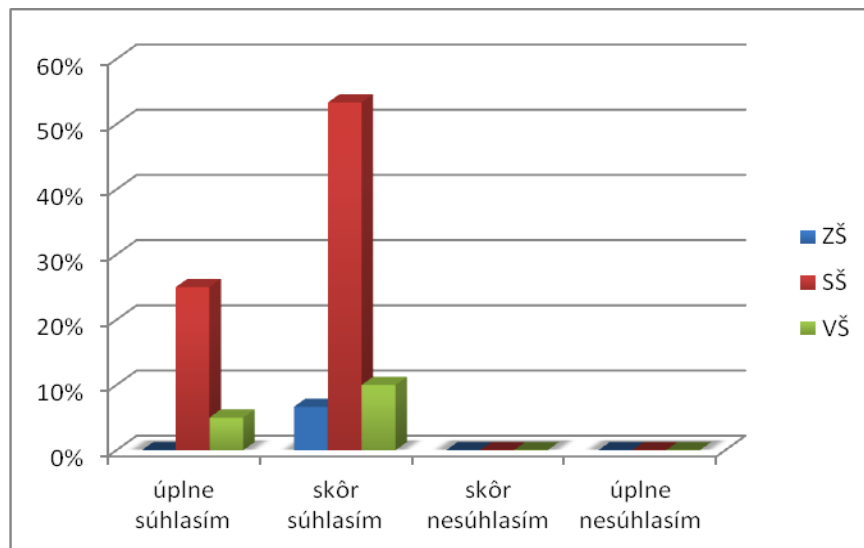
Graf 7a Sústavná prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte znižuje páchanie majetkovej trestnej činnosti.

Z grafu 7a nám vyplýva, že 35 (58%) respondentov skôr súhlasí s tým, že sústavná prítomnosť zamestnanca SBS v chránenom objekte znižuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti a to 3 (5%) respondenti so základným vzdelaním, 27 (45%) so stredoškolským vzdelaním a 5 (8%) s vysokoškolským vzdelaním; úplne súhlasí 25 (42%) respondentov a to 1 (2%) respondent so základným vzdelaním, 20 (33%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 4 (7%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Naopak s tým, že sústavná prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte znižuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti nikto z respondentov nevyjadril svoj nesúhlas.

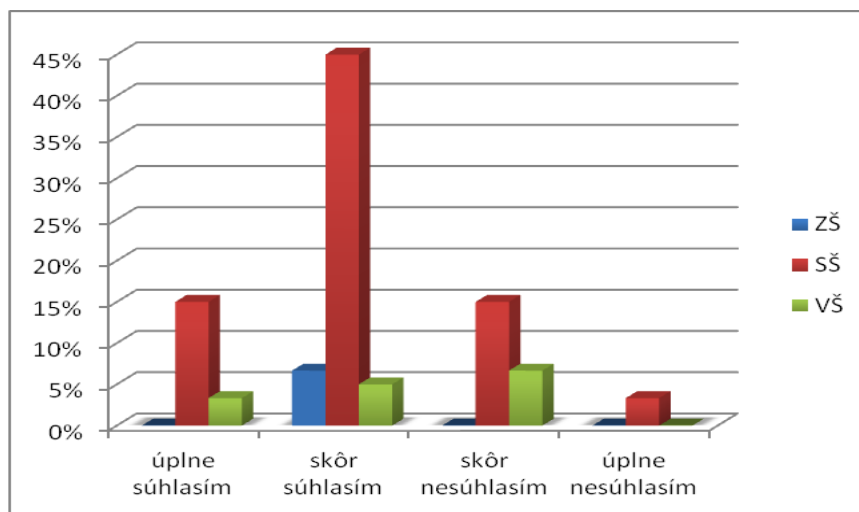
Graf 8a Striedavá prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti.

Z grafu 8a vyplýva, že až 37 (62%) respondentov skôr súhlasí s tým, že striedavá prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti a to 4 (7%) respondenti so základným vzdelaním, 28 (47%) so stredoškolským vzdelaním a 5 (8%) s vysokoškolským vzdelaním; úplne súhlasí 14 (23%) respondentov a to 11 (18%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním; skôr nesúhlasili 9 (15%) respondenti a to 8 (13%) respondenti so stredoškolským vzdelaním a 1 (2%) respondent s vysokoškolským vzdelaním; ani jeden respondent úplne nesúhlasil so stanoviskom, že striedavá prítomnosť, teda nie každodenná prítomnosť, pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti.

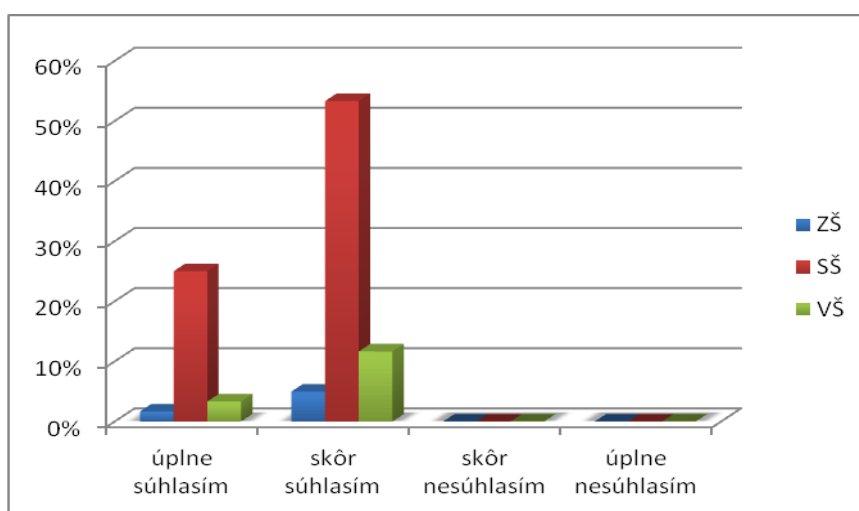
Graf 9a Preventívne pôsobenie zamestnanca SBS pri ochrane osôb a majetku na možného páchatel'a.

Otázkou č. 9a a výsledkami uvedenými v grafe 9 sme zistili, že až 42 (70%) respondentov skôr súhlasilo s tým, že pri výkone ochrany osôb a majetku zamestnanec SBS pôsobí preventívne na potenciálneho páchatel'a z tohto počtu boli 4 (7%) respondenti so základným vzdelaním, 32 (53%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 6 (10%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním; úplne súhlasilo 18 (30%) respondentov a to 15 (25%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Nikto z respondentom neodpovedal, že by nesúhlasil s preventívnym pôsobením zamestnancov pri výkone ochrany osôb majetku.

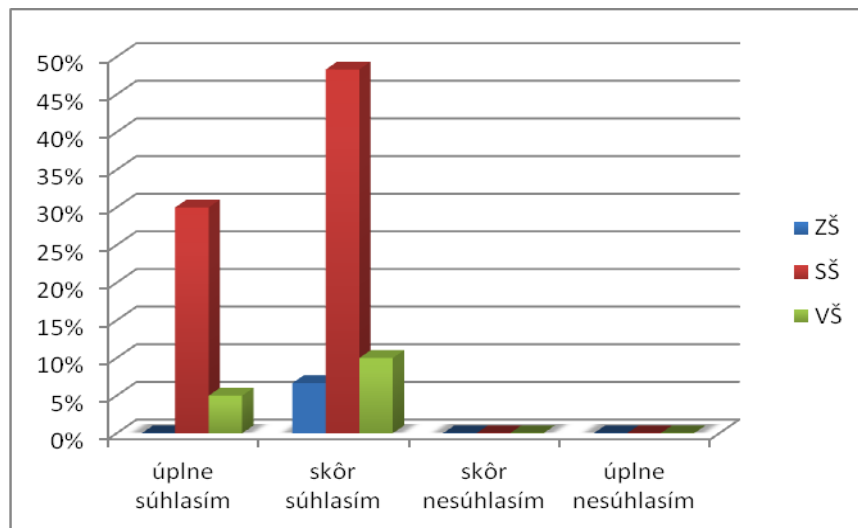
Graf 10a Znalosť právnych noriem upravujúcich základné ľudské práva zamestnancami SBS je nutná.

Zaujímalo nás, aký postoj majú zamestnanci SBS k tvrdeniu, že majú mať znalosť právnych noriem upravujúcich základné ľudské práva a slobody. Otázkou č. 10 a výsledkami uvedenými v grafe 10a sme zistili, že 11 (18%) respondentov úplne súhlasilo so stanoviskom, že zamestnanci majú mať znalosť právnych noriem upravujúcich základné ľudské práva a slobody, z tohto počtu bolo 9 (15%) respondentov so stredoškolským vzdelaním, 2 (3%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním; skôr súhlasilo 34 (57%) respondentov a to 4 (7%) respondenti so základným vzdelaním, 27 (45%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním; skôr nesúhlasilo 13 (22%) respondentov z toho 9 (15%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 4 (7%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním a úplne nesúhlasili 2 (3%) respondenti so stredoškolským vzdelaním.

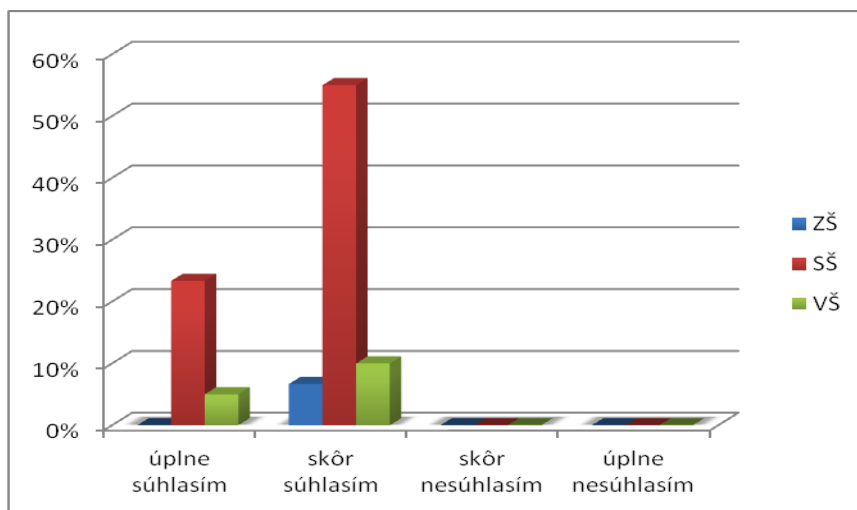
Graf 11a Zvýšenie účinnosti ochrany majetku využívaním technických prostriedkov.

Zaujímalo nás, či využívaním technických prostriedkov zamestnancami SBS sa zvyšuje účinnosť ochrany majetku. Opýtaní respondenti podľa grafu 11a v počte 42 (70%) skôr súhlasili s tým, že využívanie technických prostriedkov zvyšuje účinnosť ochrany majetku a to 3 (5%) respondenti so základným vzdelaním, 32 (53%) respondenti so stredoškolským vzdelaním a 7 (12%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním; úplne súhlasili 18 (30%) respondenti a to 1 (2%) respondent so základným vzdelaním, 15 (25%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 2 (3%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Naopak ani jeden respondent neuviedol, že by nesúhlasil s tým, že využívanie technických prostriedkov zvyšuje účinnosť ochrany majetku fyzických a právnických osôb a majetku štátu.

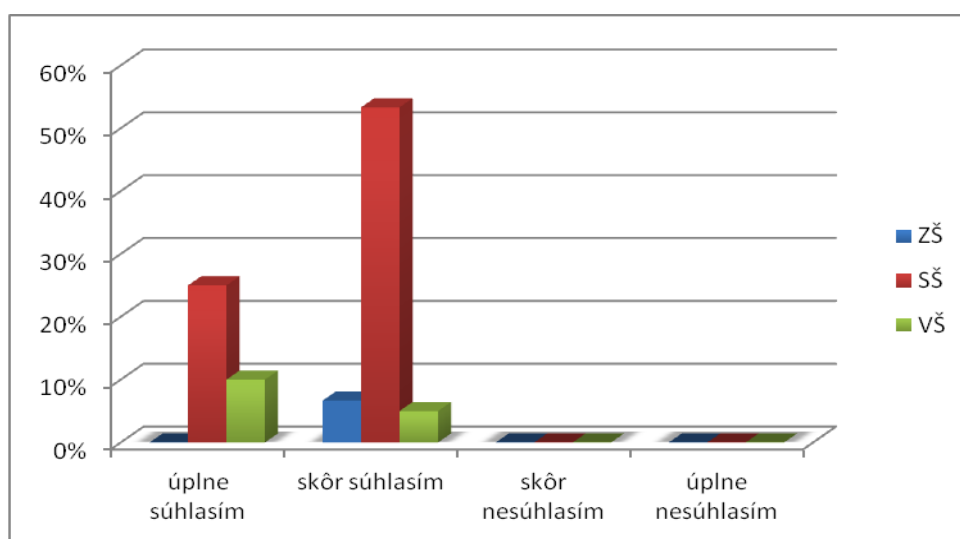
Graf 12a Nainštalované technické prostriedky v objekte napomáhajú znižovať riziko páchania majetkovej trestnej činnosti.

Z grafu 12a vyplýva, že všetci respondenti skôr súhlasia, že nainštalované technické prostriedky v chránených objektoch napomáhajú zamestnancom SBS znižovať riziko páchania majetkovej trestnej činnosti. 21 (35%) pracovníkov SBS sa vyjadrilo, že úplne súhlasia s tým, že nainštalované technické prostriedky znižujú riziko páchania majetkovej trestnej činnosti a to 18 (30%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním; skôr súhlasili 39 (65%) respondenti a to 4 (7%) respondenti so základným vzdelaním, 29 (48%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 6 (10%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Ani jeden z respondentov sa nevyjadril, že nesúhlasí s tým, že nainštalované technické prostriedky pomáhajú znižovať riziko páchania majetkovej trestnej činnosti.

Graf 13a Práca zamestnancov pri ochrane verejného poriadku je efektívna.

Z grafu 13a vyplýva, že všetci respondenti súhlasia, že práca zamestnanca súkromnej bezpečnosti je efektívna pri ochrane verejného poriadku napr. pri kultúrnych či športových podujatiach, pričom 17 (28%) pracovníkov SBS sa vyjadrilo, že úplne súhlasia s tým, že práca zamestnanca súkromnej bezpečnosti je efektívna pri ochrane verejného poriadku a to 14 (23%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním; skôr súhlasilo 43 (72%) respondentov a to 4 (7%) respondenti so základným vzdelaním, 33 (55%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 6 (10%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním. Ani jeden z respondentov sa nevyjadril, že nesúhlasí s tým, že práca zamestnanca SBS je efektívna pri ochrane verejného poriadku.

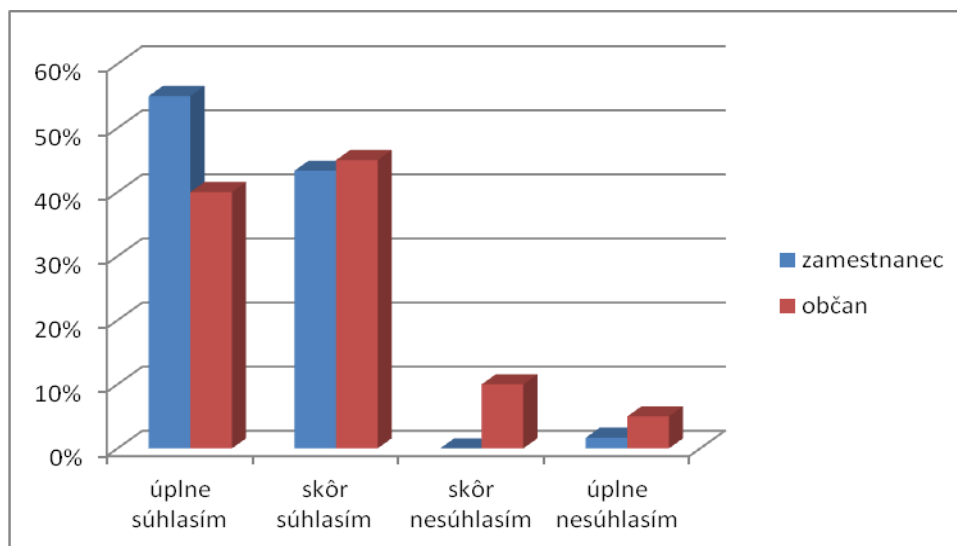
Graf 14a Technické prostriedky pomáhajú pracovníkom SBS znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť.

Z grafu 14a nám vyplýva, že všetci respondenti súhlasia s tým, že technické prostriedky pomáhajú pracovníkom SBS znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť. Úplne s tým súhlasilo 21 (35%) respondentov, z toho 15 (25%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 6 (10%) respondentov s vysokoškolským vzdelaním; skôr súhlasilo 39 (65%) respondentov z toho 4 (7%) respondentov so základným vzdelaním, 32 (53%) respondentov so stredoškolským vzdelaním a 3 (5%) respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Ani jeden z respondentov sa nevyjadril, že nesúhlasí s tým, že nainštalované technické prostriedky pomáhajú znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť.

Otázku č. 15 týkajúcu sa zistenia názorov na význam činnosti SBS pre občana, ktorá sa nachádza v dotazníku typu A a aj v dotazníku typu B, budeme vyhodnocovať v podkapitole 5.3 Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.

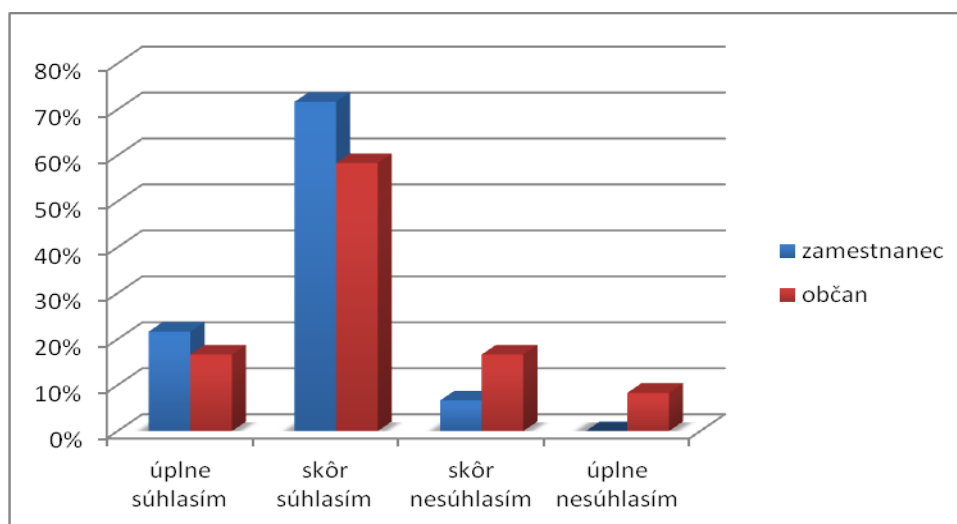
5.2 Názory a postoje zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte

Použitím metódy dotazníku a skonštruovaným dotazníkom typu B sme zisťovali názory a postoje zamestnancov chráneného objektu súkromnou bezpečnostnou službou a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte na význam činnosti zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb v súvislosti s ochranou majetku pred možnými páchatelmi majetkovej trestnej činnosti. Tejto časti prieskumu sa zúčastnilo 120 respondentov a to 60 zamestnancov chráneného objektu (ďalej len „zamestnanec“) a 60 občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte (ďalej len „občan“). V skupine respondentov zamestnancov bol podiel 46 mužov a 14 žien a v druhej skupine respondentov občanov bol podiel 25 mužov a 37 žien. V poslednej otvorenej otázke č. 14, kde sme zisťovali význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občana všetci respondenti napísali svoj názor prípadne postoj. Výsledky získané z dotazníkov typu B, ktoré sme rozdelili podľa role (pozícií) respondenta, sme zhrnuli do nasledovných grafov.

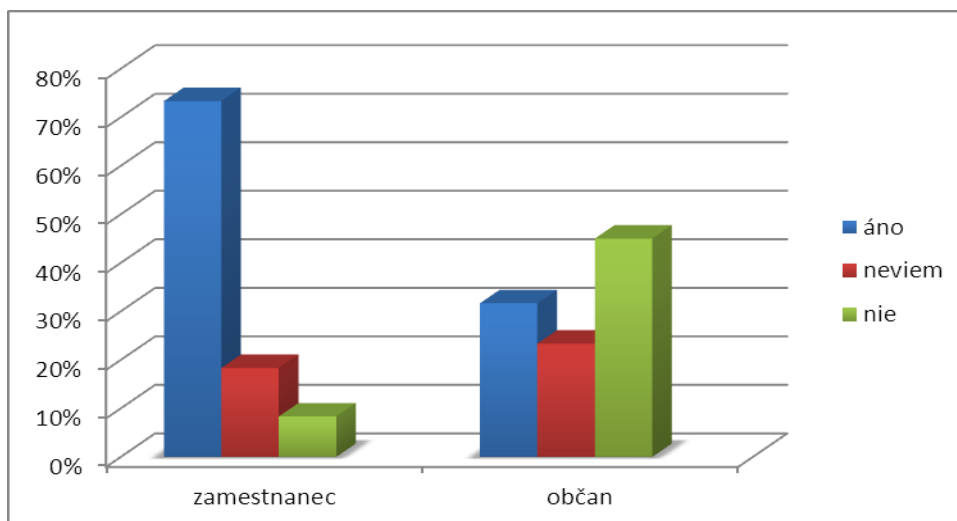
Graf 1b Osobnou bezpečnosťou sa musíme zaoberať aj v globalizujúcom sa svete.

Z grafu 1b vyplýva, že väčšina respondentov je presvedčených, že v globalizujúcom sa svete sa musia zaoberať aj otázkami osobnej bezpečnosti. Úplne súhlasilo 33 (55%) zamestnancov a 24 (40%) občanov; skôr súhlasilo 26 (43%) zamestnancov a 27 (45%) občanov; skôr nesúhlasilo len 6 (10%) občanov a úplne nesúhlasil 1 (2%) zamestnanec a 3 (5%) občania.

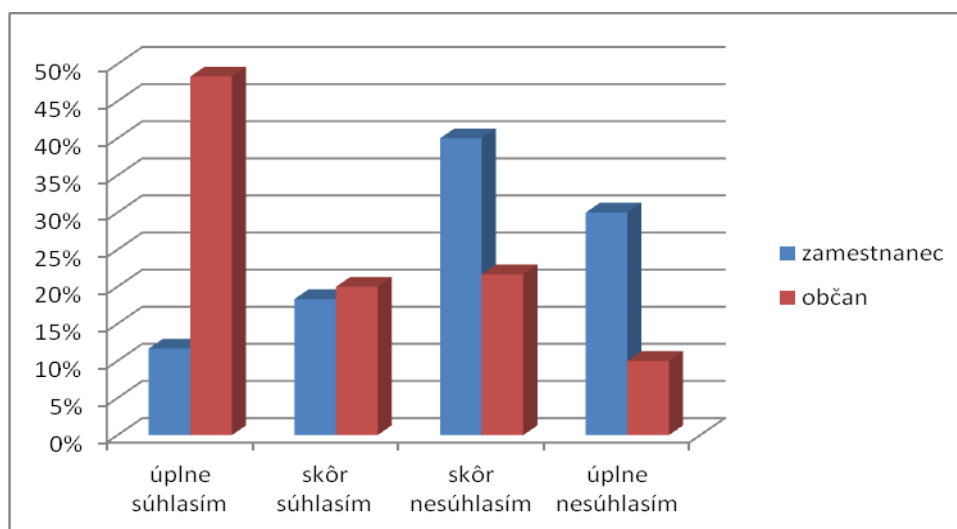
Graf 2b Samostatný zákon upravujúci činnosť SBS je potrebný.

Ako vyplýva z grafu 2b väčšina respondentov súhlasí s tým, aby činnosť súkromných bezpečnostných služieb upravoval samostatný zákon; úplne súhlasilo 13 (22%) zamestnancov a 10 (17%) občanov; skôr súhlasilo 43 (72%) zamestnancov a 35 (58%) občanov; skôr nesúhlasili 4 (7%) zamestnanci a 10 (17%) občanov; len 5 (8%) občania úplne nesúhlasili.

Graf 3b Dôležitosť práce zamestnanca SBS pri ochrane majetku pred páchatelmi majetkovej trestnej činnosti.

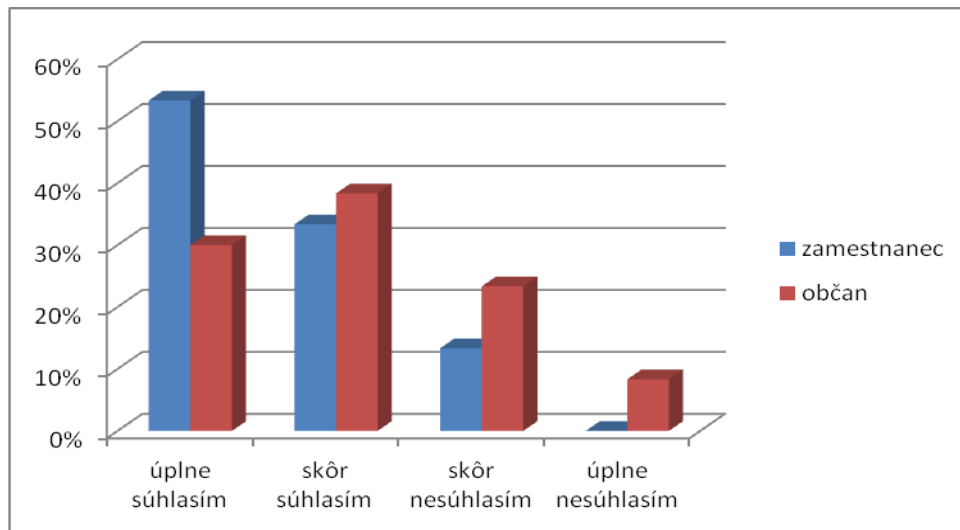
Zaujímalo nás akú dôležitosť prikladajú respondenti práci zamestnancovi súkromnej bezpečnosti v súvislosti s ochranou majetku pred páchatelmi. Z grafu 3b vyplýva, že 44 (73%) zamestnancov a 19 (32%) občanov si myslí, že zamestnanec je dôležitým subjektom ochrany majetku pred páchatelmi; 5 (8%) zamestnancov a 27 (45%) občanov si myslí že nie je dôležitým subjektom a 11 (18%) zamestnancov a 14 (23%) občanov sa nevedelo vyjadriť k tejto otázke.

Graf 4b Na verejnosti neprístupnom mieste nemusí byť pracovník SBS súčasťou bezpečnostných opatrení.

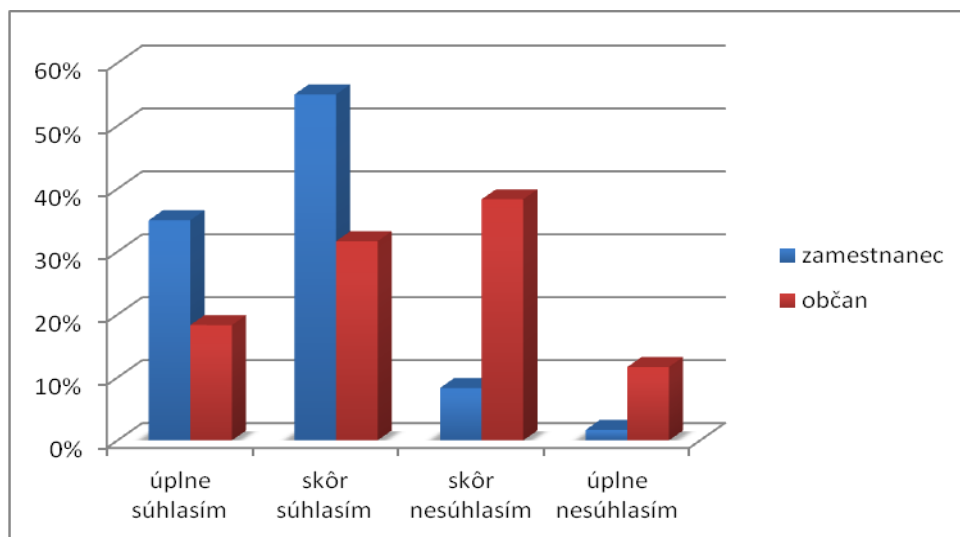
Z grafu 4b vyplýva, že 7 (12%) zamestnancov a 29 (48%) občanov úplne súhlasí, že na mieste neprístupnom verejnosti nemusí byť zamestnanec súčasťou bezpečnostných opatrení; skôr súhlasí 11 (18%) zamestnancov a 12 (20%) občanov; skôr nesúhlasí 24

(40%) zamestnancov a 13 (22%) občanov a úplne nesúhlasí 18 (30%) zamestnancov a 6 (10%) občanov.

Graf 5b Pracovník SBS je prínosom pri ochrane majetku na verejne prístupnom mieste.

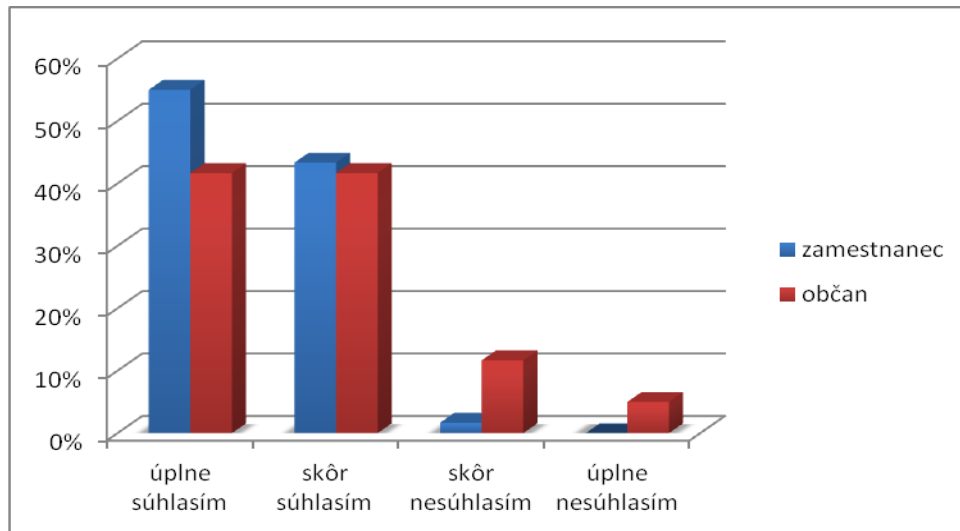
Z grafu 5b vyplýva, že úplne súhlasí 32 (53%) zamestnancov a 18 (30%) občanov a skôr súhlasí 20 (33%) zamestnancov 23 (38%) občanov a teda si myslia, že zamestnanec SBS je prínosný pri ochrane majetku na verejne prístupnom mieste; skôr nesúhlasí 8 (13%) zamestnancov a 14 (23%) občanov a úplne nesúhlasí 5 (8%) občanov, že zamestnanec SBS je prínosný pri ochrane majetku na verejne prístupnom mieste.

Graf 6b Spôsob ochrany pred možnými páchatel'mi je výkon práce pracovníka SBS.

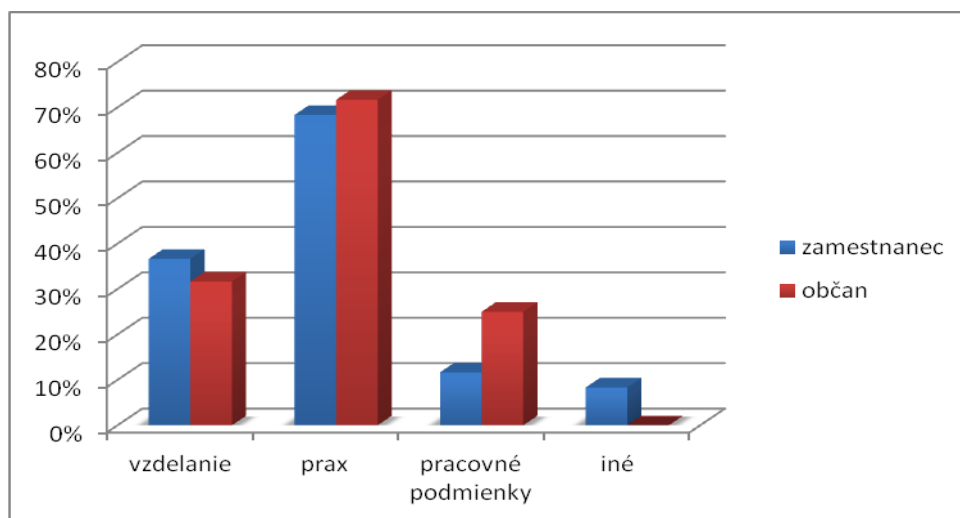
Z uvedeného grafu 6b vyplýva, že obidve skupiny väčšinou súhlasia s tým, že výkon práce pracovníkom SBS je spôsobom ochrany pred možnými páchatel'mi majetkovej trestnej

činnosti, úplne súhlasí 21 (35%) zamestnancov a 11 (18%) občanov; skôr súhlasí 33 (55%) zamestnancov a 19 (32%) občanov. Naopak s tým, že výkon práce pracovníkom SBS je spôsobom ochrany pred možnými páchatelmi majetkovej kriminality skôr nesúhlasí 5 (8%) zamestnancov a 23 (38%) občanov a úplne nesúhlasí 1 (2%) zamestnanec a 7 (12%) občanov.

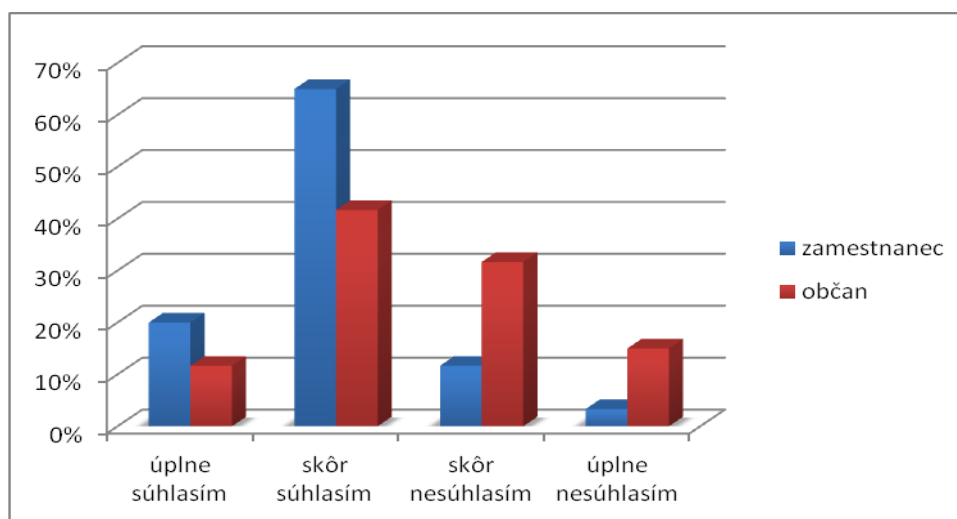
Graf 7b Dôležitosť odbornej znalosti a praktickej zručnosti pre výkon činnosti v SBS.

Z grafu 7b vyplýva, že väčšina respondentov považuje za dôležité pre výkon činnosti zamestnancov SBS ich odbornú znalosť a praktické zručnosti a teda úplne súhlasilo 33 (55%) zamestnancov a 24 (40%) občanov; skôr súhlasilo 26 (43%) zamestnancov a 26 (43%) občanov a naopak skôr nesúhlasil 1 (2%) zamestnanec a 7 (12%) občanov a úplne nesúhlasili 3 (5%) občania.

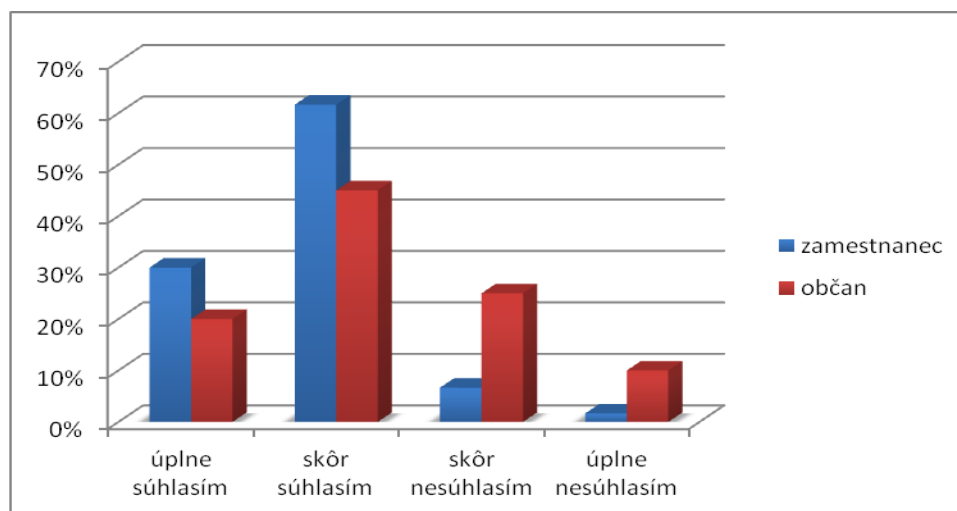
Graf 8b Pre efektívny výkon ochrany majetku zamestnancom SBS je dôležitejším predpokladom vzdelanie, prax, pracovné podmienky a iné

Odpovede na polouzavretú otázku, čo je dôležitým predpokladom pracovníkov SBS pre efektívny výkon ochrany majetku a osôb nám vyplývajú z grafu 8b. Najviac respondentov uviedlo, že dôležitým predpokladom je prax a to 41 (68%) zamestnancov a 43 (72%) občanov. Respondenti uvádzali ako ďalší dôležitý predpoklad - vzdelanie 22 (37%) zamestnancov a 19 (32%) občanov, pracovné podmienky 7 (12%) zamestnancov a 15 (25%) občanov. Len 5 (8%) zamestnancov uviedlo ako iný predpoklad fyzickú zdatnosť.

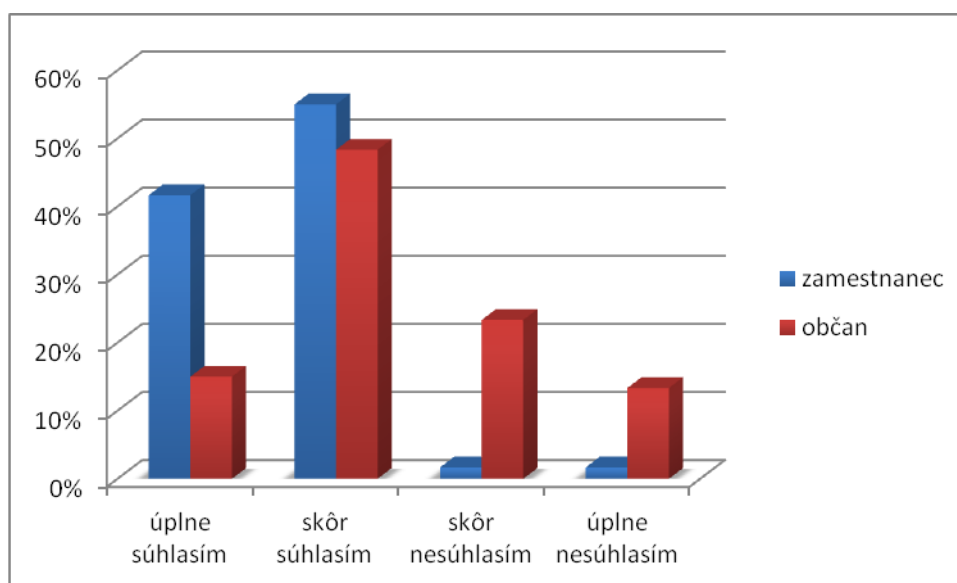
Graf 9b Preventívne pôsobenie zamestnanca na možného páchatel'a.

Z grafu 9b vyplýva, že respondenti vo veľkej miere súhlasia s podnetovým tvrdením, že zamestnanec súkromnej bezpečnosti pri výkone ochrany osôb a majetku pôsobí preventívne. S týmto tvrdením skôr súhlasí 39 (65%) zamestnancov a 25 (42%) občanov s týmto tvrdením a úplne súhlasí 12 (20%) zamestnancov a 7 (12%) občanov a skôr nesúhlasí 7 (12%) zamestnancov a 19 (32%) občanov a úplne nesúhlasia 2 (3%) zamestnanci a 9 (15%) občanov.

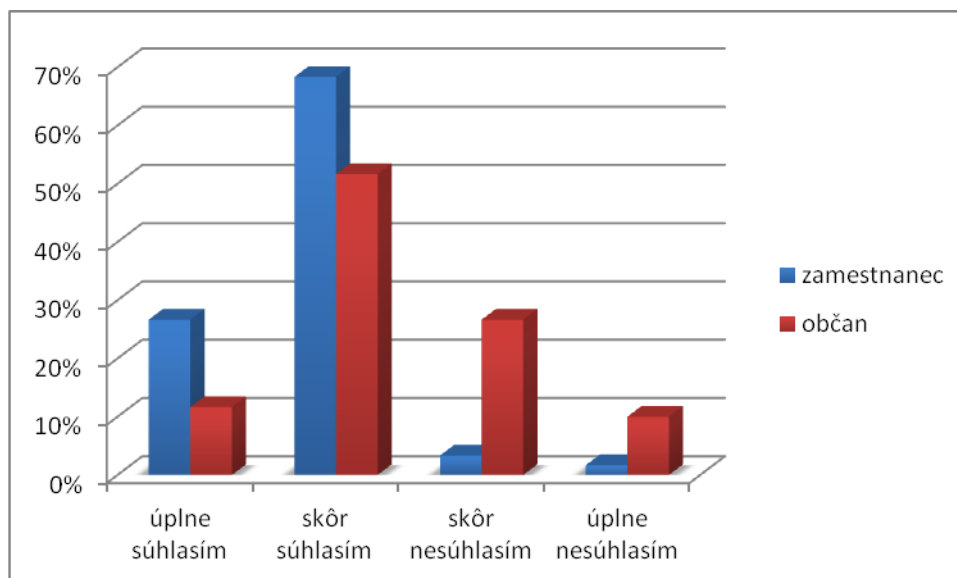
Graf 10b Využívanie technických prostriedkov zvyšuje účinnosť ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej kriminality.

So stanoviskom, že účinnosť ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej kriminality sa zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov zamestnancami SBS podľa grafu 10b skôr súhlasí väčšina respondentov a to 37 (62%) zamestnancov a 27 (45%) občanov; úplne súhlasí 18 (30%) zamestnancov a 12 (20%) občanov, pričom s týmto stanoviskom skôr nesúhlasí 4 (7%) zamestnancov a 15 (25%) občanov a úplne nesúhlasí 1 (2%) zamestnanec a 6 (10%) občanov.

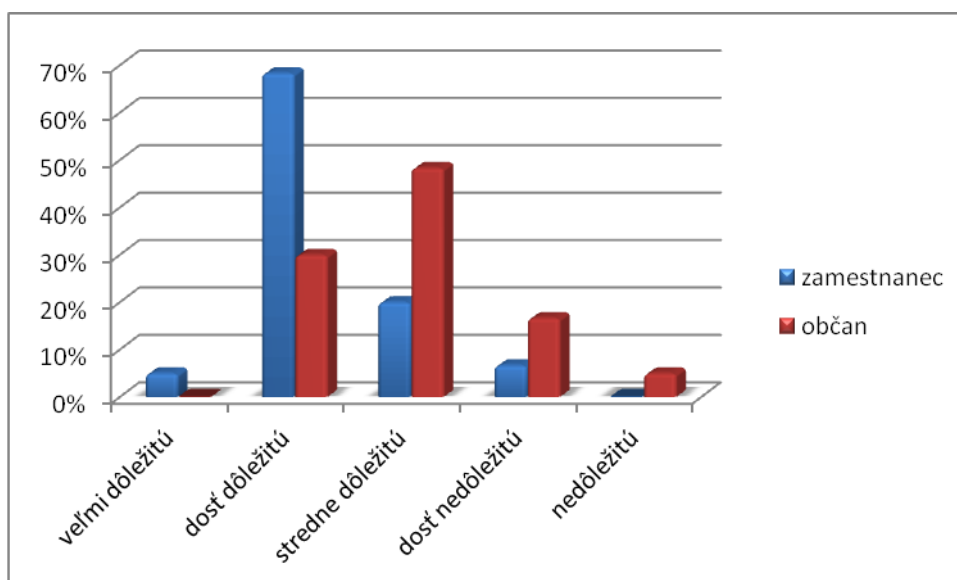
Graf 11b Pri ochrane verejného poriadku je práca zamestnancov efektívna.

Z výsledkov grafu 11b sme zistili, že väčšina respondentov súhlasila so stanoviskom, že práca zamestnancov SBS pri ochrane verejného poriadku napr. pri kultúrnych a športových podujatiach je efektívna a to úplne súhlasilo 25 (42%) zamestnancov a 9 (15%) občanov a skôr súhlasilo 33 (55%) zamestnancov a 29 (48%) občanov. S týmto stanoviskom skôr nesúhlasil 1 (2%) zamestnanec a 14 (23%) občania a úplne nesúhlasil 1 (2%) zamestnanec a 8 (13%) občanov.

Graf 12b Ochrana majetku pred páchatel'mi majetkovej kriminality zamestnancami SBS je v súčasnosti potrebná.

Z grafu 12b vyplýva, že väčšina respondentov zastáva postoj, že v súčasnosti je potrebné chrániť majetok pred páchatel'mi majetkovej kriminality zamestnancami SBS a to úplne súhlasí 16 (27%) zamestnancov a 7 (12%) občanov; skôr súhlasí 41 (68%) zamestnancov a 31 (52%) občanov. S týmto stanoviskom skôr nesúhlasí 2 (3%) zamestnanci a 16 (27%) občanov a úplne nesúhlasí 1 (2%) zamestnanec a 6 (10%) občanov.

Graf 13b Dôležitosť práce zamestnanca SBS v chránenom objekte.

Výsledkami grafu 13b sme zistili akú dôležitosť prikladajú respondenti práci zamestnanca SBS v chránenom objekte. Respondenti v najväčšom počte považujú prácu zamestnanca za

dost' dôležitú a to 41 (68%) zamestnancov a 18 (30%) občanov; za veľmi dôležitú 3 (5%) zamestnanci; za stredne dôležitú 12 (20%) zamestnancov a 29 (48%) občanov; za dost' nedôležitú 4 (7%) zamestnanci a 10 (17%) občanov; za nedôležitú 3 (5%) občania.

Otázku č. 14 týkajúcu sa zistenia názorov na význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občana budeme vyhodnocovať v podkapitole 5.3 Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.

5.3 Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov

Naším čiastkovým cieľom prieskumu bolo zistiť v čom vidia zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb, zamestnanci chráneného objektu a občania nachádzajúci sa v chránenom objekte význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.

Poslednou otvorenou otázkou v dotazníku typu A a dotazníku typu B sme zisťovali, v čom vidia respondenti význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov. Respondenti v tejto otázke uvádzali viacej odpovedí a postojov. Z dôvodu prehľadnosti odpovedí všetkých 180 respondentov nášho prieskumu sme odpovede vyhodnotili v tabuľke 1 a grafe 1c.

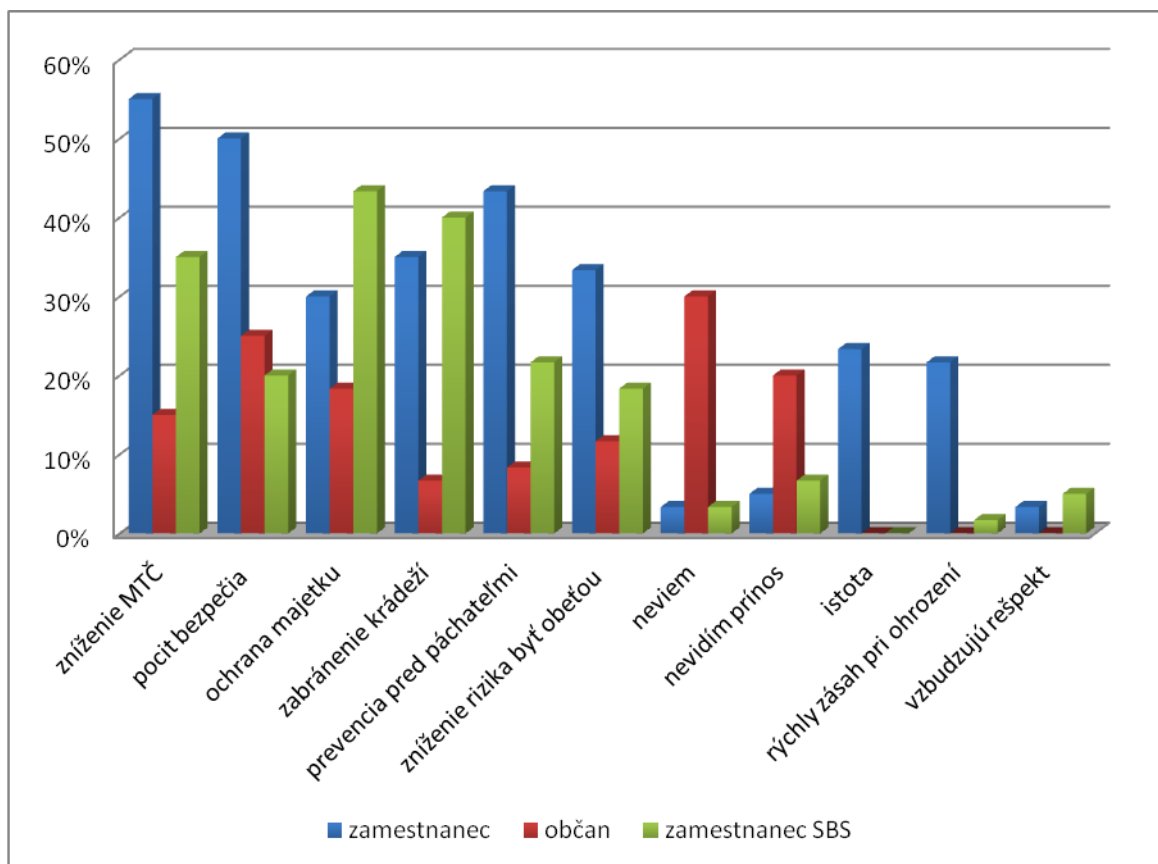
Tabuľka 1 Význam činnosti zamestnanca SBS pre občana

	Zamestnanec		Občan		Zamestnanec SBS	
	Počet respondentov	%	Počet respondentov	%	Počet respondentov	%
Zníženie majetkovej trestnej činnosti	33	55	9	15	21	35
Pocit bezpečia	30	50	15	25	12	20
Ochrana majetku	18	30	11	18	26	43
Zabránenie krádeží	21	35	4	7	24	40
Prevenia pred páchatel'mi	26	43	5	8	13	22
Zníženie rizika byť obeťou	20	33	7	12	11	18
Neviem	2	3	18	30	2	3
Nevidím prínos	3	5	12	20	4	7
Istota	14	23	0	0	0	0
Rýchly zásah pri ohrození	13	22	0	0	1	2
Vzbudzujú rešpekt	2	3	0	0	3	5

Z tabuľky 1 vyplýva, že respondenti v najväčšej početnosti vidia význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb v znížení majetkovej trestnej činnosti - 63 respondentov); ďalšími najviac početnými odpoveďami respondentov bol pocit bezpečia - 57 respondentov, ochrana majetku - 55 respondentov, zabránenie krádeží - 49

respondentov, prevencia pred páchatelmi – 44 a zníženie rizika byť obeťou – 38 respondentov. Občania v dosť veľkej miere nevedeli odpovedať na danú otázku – 22 respondentov a niektorí respondenti uviedli, že nevidia žiadny prínos činnosti zamestnancov SBS pre občana – 19 respondentov. Respondenti vo svojich odpovediach ďalej uvádzali, že význam vidia vo vykonávaní rýchlych zásahov pri ohrození – 14 respondenti a pociťujú istotu – 14 respondenti. Ako z tabuľky vidieť v malej miere respondenti odpovedali, že pracovníci SBS vzbudzujú rešpekt – 5 respondentov.

Výsledky uvedené v tabuľke 1 sme znázornili aj v grafe 1c.

Graf 1c Význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.

Zaujímavosťou bolo, že 7 respondenti – občania v chránenom objekte sa v poslednej otvorenej otázke vyjadrili, že pracovníci SBS sú sami páchatelmi kriminality.

5.4 Overenie hypotéz

Overovanie hypotéz budeme uvádzať chronologicky podľa stanovených predpokladov prieskumu. V našej práci sme si stanovili tri prieskumné hypotézy a pri ich overovaní sme vychádzali z analýzy a interpretácie získaných výsledkov prieskumu. Na verifikáciu každej hypotézy sme si stanovili nulovú hypotézu H_0 .

H1: Predpokladáme odlišnosť v názoroch zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam činnosti SBS vzhľadom na ich vzdelanie.

Na overenie hypotézy sme použili Pearsonov chí kvadrát test, ktorým sme overovali štatistickú významnosť otázok číslo 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 a 14 uvedených v dotazníku typu A, ktorými sme chceli získať názory a postoje respondentov - zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam činnosti SBS vzhľadom na ich vzdelanie. Respondentov sme sa pýtali či:

- výkon fyzickej ochrany a pátrania v chránenom objekte je spôsob ochrany pred potenciálnymi páchatelmi majetkovej trestnej činnosti,
- sústavná prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte znižuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti,
- naopak striedavá prítomnosť, teda nie každodenná prítomnosť, pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti,
- pri výkone ochrany osôb a majetku zamestnanec súkromnej bezpečnosti pôsobí preventívne na potenciálneho páchatel'a,
- účinnosť ochrany majetku fyzických a právnických osôb a štátu pred páchatelmi majetkovej kriminality sa zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov zamestnancami SBS,
- nainštalované technické prostriedky pomáhajú zamestnancom SBS znižovať riziko vykonávania asociálneho správania páchatel'a majetkovej trestnej činnosti,
- práca zamestnanca SBS je efektívna pri ochrane verejného poriadku napr. pri kultúrnych či športových podujatiach,
- využívanie technických prostriedkov zamestnancami SBS pomáha znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť.

Odpovede na uvedené otázky sú percentuálne vyhodnotené v grafoch 6a, 7a, 8a, 9a, 11a, 12a, 13a a 14a.

Tabuľka 2 H1 - test Chí-kvadrát

Otázka	Vypočítaná hodnota χ^2	Hodnota signifikancie (štatistická významnosť) P value
6	0,795	0,672
7	0,501	0,778
8	3,179	0,528
9	1,844	0,398
11	0,389	0,823
12	2,39	0,303
13	1,741	0,419
14	6,318	0,042

Zo zistených údajov k otázke č. 6 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 0,795 a hodnota signifikancie $p = 0,672$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 6 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 0,795 a hodnota signifikancie $p = 0,672$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 7 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 0,501 a hodnota signifikancie $p = 0,778$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 8 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 3,179 a hodnota signifikancie $p = 0,528$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 9 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 1,844 a hodnota signifikancie $p = 0,528$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 11 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 0,389 a hodnota signifikancie $p = 0,823$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 12 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 2,39 a hodnota signifikancie $p = 0,303$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 13 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 1,741 a hodnota signifikancie $p = 0,419$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je väčšia ako stanovená hladina významnosti ($p > \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je viac ako 0,05 a preto nulovú hypotézu prijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 14 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 6,318 a hodnota signifikancie $p = 0,042$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je menej ako 0,05 a preto nulovú hypotézu neprijímame.

Na základe získaných dát z prieskumu a vzhľadom k tomu, že nám sedem otázok z ôsmich potvrdilo nulovú hypotézu, môžeme konštatovať, že rozdiel medzi pozorovanými súbormi a to zamestnancami SBS z hľadiska ich vzdelania je štatisticky nevýznamný a preto nulovú hypotézu prijímame a teda hypotézu 1 nepotvrdzujeme, z čoho vyplýva, že vzdelanie zamestnanca súkromnej bezpečnosti nemá vplyv na rozdielne názory týkajúce sa významu činnosti súkromných bezpečnostných služieb.

H2: Predpokladáme odlišnosť názorov zamestnancov chráneného objektu a občanov na zníženie majetkovej kriminality výkonom práce zamestnancov SBS.

V hypotéze 2 sme štatistickú významnosť overovali otázkami č. 3, 6, 10 a 12 uvedenými v dotazníku typu B, kde sa respondentov pýtali či:

- je pracovník súkromnej bezpečnosti dôležitým subjektom ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej trestnej činnosti,
- výkon práce pracovníka SBS je spôsob ochrany pred možnými páchatelmi majetkovej trestnej činnosti,
- účinnosť ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej kriminality sa zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov zamestnancami SBS.
- chrániť majetok pred páchatelmi majetkovej kriminality zamestnancami SBS je v súčasnosti potrebné.

Odpovede na uvedené otázky sú percentuálne vyhodnotené v grafoch 3b, 6b, 10b a 12b.

Tabuľka 3 H2 - test Chí-kvadrát

Otázka	Vypočítaná hodnota χ^2	Hodnota signifikancie (štatistická významnosť) P value
3	25,406	0,001
6	22,966	0,001
10	12,702	0,005
12	18,154	0,001

Zo zistených údajov k otázke č. 3 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 25,406 a hodnota signifikancie $p = 0,001$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je menej ako 0,05 a preto nulovú hypotézu neprijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 6 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 22,966 a hodnota signifikancie $p = 0,001$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia

ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je menej ako 0,05 a preto nulovú hypotézu neprijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 10 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 12,702 a hodnota signifikancie $p = 0,005$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je menej ako 0,05 a preto nulovú hypotézu neprijímame.

Zo zistených údajov k otázke č. 12 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 18,154 a hodnota signifikancie $p = 0,001$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanovenou hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$). Z našich výsledkov vyplýva, že štatistická významnosť parametru chí-kvadrátu je menej ako 0,05 a preto nulovú hypotézu neprijímame.

Podľa získaných výsledkov môžeme povedať, že v otázkach dotazníka typu B č.3, 6, 10 a 12 sú štatistické kritériá signifikancií chí-kvadrátu menšie ako stanovená hladina významnosti $\alpha = 0,05$ a preto nulovú hypotézu zamietame a tak môžeme konštatovať, že sa nám hypotéza 2 potvrdila čo znamená, že názor na zníženie majetkovej trestnej činnosti výkonom práce zamestnancov SBS je odlišný u zamestnancov chráneného objektu a občanov.

H3: Predpokladáme, že existuje štatisticky významný rozdiel vo vnímaní dôležitosti práce zamestnanca SBS v systéme ochrany objektu medzi zamestnancami chráneného objektu a občanmi.

Percentuálne počty odpovedí respondentov sú zaznamenané v grafe 13b. V hypotéze sme štatistickú významnosť overovali otázkou č. 13 uvedenou v dotazníku typu B, kde sa respondentov pýtali, akú dôležitosť prikladajú práci zamestnanca SBS.

Tabuľka 4 H3 - test Chí-kvadrát

Otázka	Vypočítaná hodnota χ^2	Hodnota signifikancie (štatistická významnosť) P value
13	18,361	0,001

Zo zistených údajov k otázke č. 13 vyplýva, že vypočítaná hodnota kritéria χ^2 sa rovná 18,361 a hodnota signifikancie $p = 0,001$. Hodnotu signifikancie sme porovnali s vopred stanoveným štatistickým kritériom významnosti počítaného parametru chí-kvadrátu - hladinou významnosti $\alpha = 0,05$ a zistili sme, že hodnota signifikancie je menšia ako stanovená hladina významnosti ($p < \alpha$) a preto nulovú hypotézu zamietame. Môžeme povedať, že hypotéza 3 sa nám potvrdila, čo znamená, že medzi zamestnancami chráneného objektu a občanmi v chránenom objekte existuje významný rozdiel vo vnímaní dôležitosti práce zamestnanca SBS.

6 DISKUSIA

„Proces zaist'ovania bezpečnosti je trvalý a cyklický, nikdy sa nekončiaci proces, pretože sa vyvíja prostredie, objavujú sa nové ohrozenia a nebezpečenstvá, na ktoré musí sociálny objekt reagovať“ Gašpírik (2011 s.10).

Každý človek je motivovaný základnými ľudskými potrebami. Americký psychológ Abraham Harold Maslow vo svojej pyramíde ľudských potrieb uviedol na druhom stupni, po fyziologických potrebách, potrebu - security safety from violence and abuse - zabezpečenie bezpečnosti pred násilím a zneužívaním (Hess, 2009). Na to, že potreba a túžba po bezpečnosti je jedným z najdôležitejších problémov, ktoré globálne, lokálne a individuálne trápi ľudí, ako aj spoločnosť upozorňuje aj Korzeniowski (2011).

6.1 Vnímanie postavenia a práce zamestnancov SBS v chránenom objekte v súvislosti s prevenciou a znížením majetkovej trestnej činnosti

Záujmom Slovenskej republiky, vychádzajúc z potrieb občanov a štátu, je zachovanie vnútornej bezpečnosti a poriadku, ochrany života a zdravia občanov, ktorú realizuje prostredníctvom bezpečnostnej politiky v oblasti vnútornej bezpečnosti. Podľa Gašpírika (2010c) súkromné bezpečnostné služby zaujímajú pri zaist'ovaní bezpečnosti občanov a verejného poriadku len podpornú pozíciu, no i napriek tomuto postaveniu nie je možné im uprieť miesto v systéme bezpečnosti občana a plnení úloh v prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Súhlasíme s názorom Gašpírika (2010c), že súkromné bezpečnostné služby majú pri zaist'ovaní bezpečnosti občanov a verejného poriadku len podpornú pozíciu, no je nutné si uvedomiť, že každý z nás sa môže stať obeťou majetkovej trestnej činnosti a preto je dôležité aj v súčasnosti sa v čo najväčšej miere snažiť o obmedzovanie príležitostí na páchanie majetkovej kriminality. Pri výkone strážnej služby ide o špecifickú činnosť, ktorou sa chránia záujmy definované zákonom pred hroziacim nebezpečenstvom a ktorá smeruje k odvráteniu alebo zmierneniu následkov útokov. Možno povedať, že ide o systémové preventívne opatrenie, ktorým je pôsobené na vedomie potenciálneho páchatel'a. Prostredníctvom dotazníkov sme sa snažili získať informácie a postoje k zodpovedaniu stanovených prieskumných otázok a overeniu hypotéz. Výsledky a poznatky z nášho prieskumu boli získané v niekoľkých chránených objektoch v rámci Nitrianskeho kraja. Vzhľadom na počet respondentov závery

vyplývajúce z nášho prieskumu nie je možné zovšeobecniť, no napriek tomu nám prieskum poskytol niekoľko zaujímavých skutočností.

6.2 Názor zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam ich činnosti

V dnešnej dobe sa čoraz častejšie stretávame na letiskách, v obchodných reťazcoch, finančných inštitúciách či peňažných ústavoch, ale aj objektoch osobitnej dôležitosti ako sú napríklad objekty štátnych hmotných rezerv, so zamestnancami súkromných bezpečnostných služieb. Takmer každý z nás si pri pohľade na osobu označenú rovnošatovým znakom SBS položí otázku, čo ich viedlo k tomu, že sa zamestnali práve v tomto odbore. Mnohí z nás ich vnímajú, aj na základe vplyvu médií, ako osoby s nízkym vzdelaním; osoby ktoré si nenašli iné profesijné uplatnenie.

Naším prvým čiastkovým cieľom bolo zistiť, či vzdelanie zamestnancov súkromnej bezpečnosti ovplyvňuje ich názor na význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb. Názory odbornej verejnosti na vzdelanie zamestnancov súkromnej bezpečnosti sa rôznia, niektorí považujú stupeň vzdelania pracovníkov SBS za dôležitý predpoklad efektívneho výkonu fyzickej ochrany a pátrania a pre iných práve naopak výška dosiahnutého vzdelania zamestnanca SBS nie je dôležitá. Podmienku vzdelania pre zamestnancov súkromných bezpečnostných služieb vykonávajúcich fyzickú ochranu alebo pátranie neupravuje ani samotný zákon o súkromnej bezpečnosti.

Zamestnanci súkromných bezpečnostných služieb, ktorí sa zúčastnili nášho prieskumu, nám ochotne vyplnili dotazníky typu A, no boli prekvapení z toho, že niekto prejavil záujem aj o ich názor. Anonymné vypĺňanie dotazníkov bolo predpokladom uvedenia pravdivých postojov a názorov respondentov.

Oslovených respondentov sme sa v rámci prieskumu pýtali, či výkon fyzickej ochrany a pátrania v chránenom objekte je spôsob ochrany pred potenciálnymi páchatelmi majetkovej trestnej činnosti; či sústavná prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte znižuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti; či striedavá prítomnosť, teda nie každodenná prítomnosť, pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej trestnej činnosti; či pri výkone ochrany osôb a majetku zamestnanec súkromnej bezpečnosti pôsobí preventívne na potenciálneho páchatel'a; či účinnosť ochrany majetku fyzických a právnických osôb a štátu pred páchatelmi majetkovej kriminality sa zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov zamestnancami SBS; či nainštalované technické prostriedky pomáhajú zamestnancom SBS znižovať riziko vykonávania asociálneho

správania páchatel'a majetkovej trestnej činnosti; či práca zamestnanca SBS je efektívna pri ochrane verejného poriadku napr. pri kultúrnych alebo športových podujatiach; či využívanie technických prostriedkov zamestnancami SBS pomáha znížiť skrytú majetkovú trestnú činnosť. Zaujímavosťou našich zistených výsledkov, ktoré sme nepredpokladali bolo, že väčšina respondentov súhlasila s vyššie uvedenými podnetovými tvrdeniami a len 9 respondentov skôr nesúhlasilo s tým, že striedavá prítomnosť pracovníka SBS v chránenom objekte zvyšuje možnosť páchania majetkovej kriminality. Na základe našich výsledkov získaných z informácií uvedených v dotazníku typu A, vzťahujúcich sa na našu prvú prieskumnú otázku sme zistili, že neexistujú štatisticky významné rozdiely v názoroch zamestnancov súkromnej bezpečnosti na význam činnosti SBS vzhľadom na ich vzdelanie a teda hypotéza H1 sa nám nepotvrdila a náš predpoklad nebol správny, stupeň vzdelania zamestnancov SBS nijako neovplyvnil názory na ich činnosť.

Zamestnancov SBS sa prostredníctvom dotazníku typu A pýtali aj na to, aké zmeny by navrhli v zákone o súkromnej bezpečnosti. Zaujímavosťou je, že až 31 respondentov by nenavrhlo žiadnu zmenu tohto zákona a teda môžeme predpokladať, že s aktuálnou právnou úpravou zákona o súkromnej bezpečnosti súhlasia. Z nášho prieskumu sme zistili, že 16 respondentov navrhovalo legislatívne upraviť povinnú fyzickú prípravu. Martin (2011), ktorý sa zaoberá problematikou bezpečnostných služieb uvádza, že pri odvracaní pripraveného útoku páchatel'a (útočníka) je dôležitá kvalitná fyzická príprava, ako aj materiálne a technické vybavenie zamestnanca SBS. Preventívnu stránku ochrany vidí v odradení útočníka od napadnutia chráneného záujmu (objektu) a preto dominantnú úlohu tu hrá fyzická prítomnosť zamestnanca SBS na vymedzenom mieste, z ktorého chráni a bráni tento záujem. K rovnakým poznatkom dospeli aj Kmošena a Hofreiter (2008) v priebehu analýzy programu základnej odbornej prípravy, ktorý nepočíta s ďalším fyzickým výcvikom a psychologickou prípravou. Päť zamestnancov SBS sa vyjadrilo, že navrhujú legislatívne upraviť povinnosť zamestnancovi SBS byť držiteľom zbrojného preukazu a rovnaký počet navrhuje, aby zákon o súkromnej bezpečnosti neupravoval vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti. V súčasnosti je skôr odborná verejnosť naklonená po niekoľkých prípadoch zneužitia legálne držanej zbrane skôr k obmedzeniu nosenia a držania zbraní. Z praxe vieme, že väčšina chránených objektov, no najmä finančné a peňažné inštitúcie pri uzatváraní zmluvy nevyžadujú nosenie zbrane zamestnancom SBS z dôvodu neohrozenia svojich zamestnancov a klientov. Odborná verejnosť dnes poukazuje na to, že rýchly rozvoj nadnárodných súkromných bezpečnostných služieb vytvára tlak na zvýšenie profesionality, nakoľko kvalifikovaný

pracovník SBS je základným predpokladom na splnenie bezpečnostných potrieb spoločnosti.

Zarážajúci bol pre nás postoj 15 zamestnancov SBS, ktorí nesúhlasia s tým, že majú mať všeobecné vedomosti - znalosti z právnych noriem upravujúcich základné ľudské práva ako je Ústava SR, či Listina základných ľudských práv. Zdá sa akoby si ani neuvedomovali, že od zamestnancov SBS sa vyžaduje primeraná úroveň právneho vedomia, nakoľko pri ich činnosti v zmysle zákona o súkromnej bezpečnosti ide o úzku spojitosť so zásahom do právnych pomerov tretích osôb, ale najmä o ochranu verejného poriadku a bezpečnosti a že zamestnanec je podľa § 43 zákona o súkromnej bezpečnosti povinný dbať na česť, vážnosť a dôstojnosť osoby a je povinný správať sa tak, aby zásah do práv a slobôd osoby neprekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného jeho činnosťou.

Prekvapili nás odpovede respondentov týkajúce sa odbornej znalosti a praktických zručností, vykonávania preškolovania a zvyšovania kvalifikácie. Všetci respondenti súhlasili s tým, že pre výkon činnosti zamestnancov SBS je dôležitá odborná znalosť a praktické zručnosti. Zaujímavý podiel odpovedí respondentov bol aj na otázku, či vykonávanie preškolovania zamestnancov súkromnej bezpečnosti je nevyhnutné, nakoľko s týmto stanoviskom súhlasilo až 56 respondentov a naopak nesúhlasili len 4 respondenti a rovnako boli zaujímavé aj odpovede respondentov uvedené pri otvorenej otázke v čom vidia prínos zvyšovania kvalifikácie. Najpočetnejšími odpoveďami boli - odborná znalosť, kvalitnejší výkon, v získanie zručností v komunikácii a vo vyššej informovanosti. Len dvaja respondenti sa vyjadrili, že prínos vidia vo zvyšovaní sebavedomia a desať respondentov nevidelo žiadny prínos v zvyšovaní kvalifikácie. Napriek tomu, že sa nám hypotéza 1 týkajúca sa odlišných názorov na význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb v súvislosti so vzdelaním pracovníkov SBS nepotvrdila, ako aj na základe výsledkov, ktoré sme dosiahli našim prieskumom, myslíme, že vzdelanie, ako aj fyzická a psychická spôsobilosť má podstatný vplyv na samotný výkon - činnosť zamestnanca bezpečnostnej služby, nakoľko výkonom fyzickej ochrany a pátrania (detektívna služba) sa zasahuje aj do osobných práv a majetkových práv občanov a nikto nemôže byť za žiadnych okolností ponížený na ľudskej dôstojnosti. Myslíme si, že rozsah absolvovaných hodín odbornej prípravy na vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti na výkon fyzickej ochrany alebo pátrania nemôže nahradiť príslušné (adekvátne) vzdelanie hlavne čo sa týka výkonu pátrania. Zaujímavým zistením bol fakt, že z celkového počtu respondentov (60) boli len 4 respondenti so základným vzdelaním a to veku 32 rokov (2 respondenti), 53 rokov a 58

rokov. Stotožňujeme sa tak s vyjadrením Hakala (2008) ktorá uvádza, že z vykonaného prieskumu vo viacerých krajinách vyplýva, že od bezpečnostného personálu v uniforme sa očakáva, že bude mať patričné vzdelanie a bude pravidelne absolvovať školenia týkajúce sa ochrany majetku a osôb spoločnosti.

6.3 Vnímanie zníženia majetkovej trestnej činnosti zamestnancami SBS

V trhovom hospodárstve ochrana vnútorného poriadku a bezpečnosť občanov už dnes nie je len záležitosťou polície a tak vnútorná a vonkajšia ochrana bezpečnosti v chránenom objekte súkromnou bezpečnostnou službou sa týka fyzickej ochrany osôb a majetku a pátrania.

V našom prieskume sme prostredníctvom dotazníka typu B oslovili zamestnancov chráneného objektu súkromnou bezpečnostnou službou a občanov nachádzajúcich sa v tomto chránenom objekte. Oslovení respondenti nám vyplnili všetky položky dotazníkov, pričom pri vyplňaní vyslovili názor, že s takýmto prieskumom sa ešte nikdy nestretli, väčšinou ich s prieskumom oslovujú ľudia s otázkami týkajúcimi sa kozmetických výrobkov. Domnievame sa, že to bol jeden z dôvodov prečo nám boli respondenti ochotní dotazník vyplniť. Oslovených respondentov sme sa prostredníctvom dotazníku typu B pýtali, či pracovník súkromnej bezpečnosti je dôležitým subjektom ochrany pred páchatelmi majetkovej trestnej činnosti; či výkon práce pracovníka SBS je spôsob ochrany pred možnými páchatelmi majetkovej trestnej činnosti a či sa účinnosť ochrany zamestnancami SBS zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov. Vo vyjadreniach respondentov boli dosť významné rozdiely. Zaujímavou skutočnosťou bolo, že značná časť zamestnancov chráneného objektu pokladá zamestnanca SBS za dôležitý subjekt ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej kriminality a len päť zamestnancov chráneného objektu s týmto stanoviskom nesúhlasilo; pomerne rovnaká časť oboch skupín respondentov (11 a 14 respondentov) sa k tomuto stanovisku nevedela vyjadriť. Takmer polovica občanov v chránenom objekte nesúhlasila s týmto stanoviskom. So stanoviskom, že výkon práce zamestnanca SBS je spôsob ochrany pred možnými páchatelmi majetkovej trestnej činnosti súhlasila väčšina zamestnancov chráneného objektu a nesúhlasila len pomerne malá časť týchto respondentov; jedna polovica respondentov občanov s týmto stanoviskom súhlasila a naopak druhá polovica s týmto názorom nesúhlasila. Takmer rovnaký podiel odpovedí respondentov bol v názore, že účinnosť ochrany majetku pred páchatelmi majetkovej kriminality sa zvyšuje aj využívaním technických prostriedkov

zamestnancami SBS ako je napríklad kamerový systém. Z nášho prieskumu vyplynulo, že existuje štatisticky významná odlišnosť názorov zamestnancov chráneného objektu a občanov na zníženie majetkovej kriminality výkonom práce zamestnancov SBS, čo znamenalo, že sa náš predpoklad o odlišnosti názorov zamestnancov chráneného objektu a občanov na zníženie majetkovej kriminality výkonom práce zamestnancov SBS bol správny a teda H2 sa nám potvrdila. Zo zistených výsledkov prieskumu uvedených vyššie sa môžeme domnievať, že zamestnanec chráneného objektu prichádza každý deň do kontaktu so zamestnancom SBS a tak má väčšiu možnosť vnímať a sledovať jeho pracovný výkon a môže vidieť zamestnanca SBS priamo pri zásahu v prípade ak niekto ohrozuje chránený majetok. Gašpierik (2010b) uvádza, že k parciálnym zložkám na zabezpečenie bezpečnosti chráneného objektu, ale aj bezpečnosti všetkých zamestnancov a osôb nachádzajúcich sa v tomto objekte, tak možno zaradiť aj súkromné bezpečnostné služby.

6.4 Vnímanie dôležitosti práce zamestnanca v systéme ochrany objektu

V našom prieskume sa chceli zistiť, akú dôležitosť pripisujú respondenti práci zamestnanca SBS v objekte chránenom súkromnou bezpečnostnou službou. Zaujímavou skutočnosťou bolo, že značná časť respondentov zamestnancov chráneného objektu vníma prácu zamestnanca SBS v chránenom objekte ako dosť dôležitú, 12 respondentov za stredne dôležitú a len nízky počet týchto respondentov (4) vníma prácu zamestnanca SBS za dosť nedôležitú. Ako zaujímavý výsledok sa nám javili odpovede občanov v chránenom objekte, ktorý vo väčšej početnosti sa vyjadrili, že práca zamestnanca SBS je podľa nich stredne dôležitá (29) alebo dosť dôležitá (18) a len 13 občanov vníma prácu zamestnancov SBS ako nedôležitú. Aj napriek týmto zisteniam sa náš predpoklad štatisticky významných rozdielov vo vnímaní dôležitosti práce zamestnanca potvrdil a hypotéza H3 sa nám potvrdila. Hakala (2008) vo svojej štúdii prečo regulovať bezpečnostné služby uvádza, že zamestnanci súkromnej bezpečnosti sa stali nielen primárnou službou poskytovania prevencie a ochrany, ale aj záchranárom v mnohých núdzových situáciách a preto sú dôležitým článkom súkromnej bezpečnosti. S uvedeným názorom môžeme len súhlasiť - pracovník SBS je v chránenom objekte dôležitým subjektom ochrany majetku a osôb pred možnými páchatelmi.

Prostredníctvom dotazníka typu B sme od respondentov (zamestnancov chráneného objektu a občanov nachádzajúcich sa v chránenom objekte) chceli vedieť aký postoj majú

k stanovisku, že aj v globalizujúcom sa svete sa musíme zaoberať otázkami vnútornej (osobnej) bezpečnosti. Z nášho prieskumu vyplýva, že veľká väčšina respondentov súhlasila s tým, že sa s otázkami bezpečnosti musíme zaoberať aj v súčasnosti a naopak len jedna desiatka respondentov s týmto stanoviskom nesúhlasila a preto súhlasíme s názorom Kastnera (2002), že pre súčasnú spoločnosť je skôr charakteristická strata tohto pocitu a nárast kriminality, s ktorou sa musíme stále zaoberať a hľadať možné riešenia na jej elimináciu. Pocit bezpečnosti je predpokladom na dosiahnutie sebauspokojenia, na rozumnú a zmysluplnú činnosť a tvorivé myslenie.

Naším prieskumom sme chceli zistiť aj názor respondentov na to, či činnosť súkromnej bezpečnosti má byť upravená samostatným zákonom a teda nemá byť vykonávaná len na základe živnostenského zákona. Příbojský a Čižmár (2011) uvádzajú, že neustála dynamika v ekonomických vzťahoch vytvára tlak na koncentráciu majetku v privátnom sektore, čím sa vytvára neustála potreba na zabezpečenie tohto majetku, čo potvrdzuje aj aktuálny stav zamestnancov SBS, ktorý prevyšuje počet policajtov a pohybuje sa na úrovni 25 000 osôb a preto bolo nevyhnutné samostatným zákonom upraviť systém vzťahov v oblasti pôsobenia súkromných bezpečnostných služieb a zdefinovať problematiku bezpečnosti ako celku. Aj z nášho prieskumu vyplýva, že takmer všetci respondenti v dotazníku typu B súhlasili, že činnosť súkromných bezpečnostných služieb má byť upravená samostatným zákonom. S týmto názorom sa stotožňuje aj Hakala (2008), tak ako sme to uviedli v predchádzajúcej kapitole a zároveň zdôrazňuje, že bezpečnostné služby by v prípade deregulácie mohli byť zneužitú aj proti etnickým skupinám.

Súkromné bezpečnostné služby zasahujú do štruktúry našej modernej spoločnosti a či sa nám to páči alebo nie a realitou dnešnej situácie je, že aj tento súkromný sektor zaberá stále väčšiu úlohu v oblasti prevencie kriminality. Z nášho prieskumu vyplýva, že až 166 respondentov z celkového počtu 180 respondentov (zamestnanci SBS, zamestnanci chráneného objektu a občania) súhlasilo s názorom, že zamestnanec pôsobí pri výkone ochrany osôb a majetku preventívne na možného páchatel'a. Felson a Clarke (2003) uvádzajú, že výsledky mnohých výskumov poukazujú na skutočnosť, že osoby a firmy, ktoré sa už raz stali obeťami trestnej činnosti sú vystavené zvýšenému riziku viktimizácie a jedným zo spôsobov ako znížiť toto riziko je aj využívanie súkromných bezpečnostných služieb v rámci situačnej prevencie.

6.5 Význam činnosti SBS pre občanov

Naším čiastkovým cieľom prieskumu bolo zistiť v čom všetci zúčastnení respondenti prieskumu vidia význam činnosti súkromných bezpečnostných služieb pre občanov.

V našom prieskume sme zistili, že väčšina respondentov opýtaných v rámci nášho prieskumu a to až 156 (60 zamestnancov SBS, 58 zamestnancov chráneného objektu a 38 občanov) súhlasne odpovedalo, že práca zamestnanca SBS je efektívna pri ochrane verejného poriadku a naopak len 24 opýtaných respondentov nesúhlasilo s týmto stanoviskom. Tento výsledok nás príjemne prekvapil, nakoľko sme často svedkami futbalových tzv. fanúšikov, ktorí sa v mnohých prípadoch správajú na štadióne nedisciplinovane a tak musia zamestnanci SBS proti nim na štadióne zasahovať.

Zamestnanci SBS, zamestnanci chráneného objektu a občania v otvorenej otázke našich dotazníkov typu A a dotazníku typu B uviedli nasledovné vyjadrenia (niektorí uviedli aj viac odpovedí), týkajúce sa významu činnosti práce SBS pre občanov, ktoré sme zhrnuli do niekoľkých okruhov:

- zníženie majetkovej trestnej činnosti
- pocit bezpečia
- ochrana majetku
- zabránenie krádeží
- prevencia pred páchatel'mi
- zníženie rizika byť obeťou
- neviem
- nevidím prínos
- istota
- rýchly zásah pri ohrození
- vzbudzujú rešpekt.

Zo získaných výsledkov uvedených v tabuľke 1 a následne v grafe 1c môžeme predpokladať, že zamestnanci chráneného objektu omnoho viac vnímajú význam práce zamestnancov SBS v znížení majetkovej trestnej činnosti, pocite bezpečia a prevencii pred páchatel'mi ako zamestnanci SBS a ako občania z dôvodu, že s činnosťou súkromných bezpečnostných služieb prichádzajú do kontaktu takmer každý deň a teda majú väčšiu možnosť vnímať a hodnotiť ich prácu. V našom prieskume sme zistili, že všetky tri skupiny respondentov vnímajú význam činnosti práce SBS pre občana v pocite bezpečia. Škvrnda (2009b) uvádza, že v rámci SR obyvatelia subjektívne najviac pociťujú ohrozenie

vlastnej bezpečnosti nárastom kriminality, čo súvisí so zmenami sociálneho prostredia. Môžeme sa právom domnievať, že zamestnanci chráneného objektu vnímajú väčší pocit bezpečia pred páchatelmi trestnej činnosti, ak sa v tomto objekte nachádzajú zamestnanci SBS, ktorí svojim výkonom fyzickej ochrany chránia nielen majetok – chránený záujem, ale aj samotných zamestnancov chráneného objektu, ktorí sa pri svojej práci možno cítia ohrozovaní napr. agresívnym zákazníkom – návštevníkom, páchatelom krádeže.

V rámci nášho prieskumu sme prostredníctvom dotazníkov chceli zistiť, aký majú respondenti postoj k tomu, že výkon práce zamestnanca je spôsob ochrany pred možnými páchatelmi majetkovej trestnej činnosti, pričom z našich výsledkov nám vyplýva, že názory zamestnancov chráneného objektu a občanov sa v značnej miere líšili, občania skôr nesúhlasili s týmto stanoviskom a všetci zamestnanci SBS s týmto stanoviskom súhlasili. Táto skutočnosť sa potvrdila aj pri voľných odpovediach na názor na význam práce súkromných bezpečnostných služieb pre občana (výsledky uvedené v tabuľke 1). Dotazník typu A a dotazník B obsahoval aj otázku, ktorou sme chceli zistiť názor na to, či zamestnanec súkromnej bezpečnosti pri výkone fyzickej ochrany osôb a majetku pôsobí preventívne na možného páchatel'a. Ako vyplýva z vyššie uvedených výsledkov v kapitole 5 všetci zamestnanci SBS ako aj väčšina zamestnancov chráneného objektu (51) súhlasí s tým, že zamestnanec SBS pri výkone práce pôsobí preventívne a len polovica respondentov z radov občanov súhlasila s týmto stanoviskom. Toto zistenie sa potvrdilo aj pri voľných odpovediach na význam činnosti bezpečnostných služieb pre občana. Veľmi nás prekvapili odpovede zamestnancov chráneného objektu, ktorí vo väčšej miere uvádzali význam činnosti SBS pre občana „zníženie rizika byť obeťou“. Felson a Clarke (2003) uvádzajú, že štúdie o opakovanej viktimizácii rozširujú vedomosti nielen o kriminalite, ale pomáhajú aj pri preventívnej práci, no bohužiaľ možno len konštatovať, že ciele, ktoré sú zo začiatku najvhodnejšie pre kriminalitu sa po prvej viktimácii stanú ešte vhodnejšími. Táto nešťastná udalosť má však aj pozitívnu stránku - preventívne úsilie má väčšie šance na úspech, ak sa zamerá na takéto prípady. Výskumy z tejto oblasti poukázali na to, že tieto skúsenosti boli využívané proti lúpežným vlámaniam, lúpežným prepadnutiam, krádežiam, krádežiam vo firmách, ale aj proti domácemu násiliu.

Najviac respondentov z radov občanov sa nevedelo vyjadriť k tomu, v čom vidia význam práce zamestnanca SBS, alebo odpovedali, že nevidia žiadny prínos pre občana. Môžeme sa len domnievať, že tieto odpovede súvisia s tým ako sami respondenti pri odovzdaní dotazníkov uvádzali, že sa nikdy nezamýšľali nad tým aký význam majú súkromné bezpečnostné služby pre občana a nikdy neboli nútení využiť ich služby.

Metodologická skepsa

V našom prieskume sme ako rušivý element vnímali hluk, ktorý bol najmä v obchodnom reťazci i napriek tomu, že sme si s respondentmi vyhliadli také miesto, aby sme neboli rušení zákazníkmi. Naopak veľmi dobré podmienky sme pri realizácii nášho prieskumu vnímali vo finančných inštitúciách, kde bolo príjemné prostredie a respondenti mohli bez akýchkoľvek vonkajších rušivých vnemov vyplniť dotazníky. Pre širšie zistenie názorov na význam činnosti práce zamestnancov SBS mal náš prieskum nízky počet respondentov a preto si myslíme, že by bolo vhodné tento prieskumný súbor v budúcnosti rozšíriť.

6.6 Odporúčania pre prax

Strážna služba je špecifickou a náročnou činnosťou zamestnancov prevádzkovateľa súkromnej bezpečnosti, ktorá si vyžaduje kvalitnú fyzickú zdatnosť, odbornú pripravenosť, ale aj psychickú odolnosť. Z bezpečnostného hľadiska je zamestnanec súkromnej bezpečnosti efektívnym preventívnym faktorom pre potenciálneho páchatel'a majetkovej trestnej činnosti. Z výsledkov nášho prieskumu, ako aj z názorov odbornej verejnosti, nám vyplýva, že v záujme efektívnej ochrany majetku a osôb pred páchatel'mi majetkovej kriminality by mala byť zabezpečovaná pravidelná fyzická príprava zamestnancov SBS poverených výkonom fyzickej ochrany a pátrania. Rekodifikáciou zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti by mohli byť upravené povinnosti prevádzkovateľa strážnej služby a prevádzkovateľa detektívnej služby, kde by sa prevádzkovateľovi uložila povinnosť zabezpečiť prípravu osôb poverených výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania *z teórie a praktického výcviku techniky a techniky vykonávania zásahov* v rozsahu najmenej dvoch hodín dvakrát za jeden rok, pričom o tejto odbornej príprave prevádzkovateľ by mal viesť dokumentáciu.

Výkonom detektívnej služby, ktorá je najcitlivejším druhom bezpečnostnej služby, pracovník SBS zasahuje do osobnostných práv, alebo iných práv chránených zákonom. Právna úprava činnosti súkromných bezpečnostných služieb v súčasnosti charakterizuje odbornú spôsobilosť na účely tohto zákona tak, že odborne spôsobilou osobou je osoba, ktorá dosiahla vzdelanie ustanovené zákonom o súkromnej bezpečnosti pre danú činnosť a je držiteľom preukazu odbornej spôsobilosti (§ 16 zákona o súkromnej bezpečnosti). Ďalšie ustanovenia zákona o súkromnej bezpečnosti bližšie špecifikujú podmienku vzdelania len pre prevádzkovateľov a pre osoby vykonávajúce odbornú prípravu v rámci akreditácie. V záujme zachovania osobnostných práv výkonom detektívnej činnosti by sa

mala v zákone o súkromnej bezpečnosti *upraviť aj požiadavka ustanoveného vzdelania pre osoby poverované výkonom pátrania*. Podmienka vzdelania pre detektívnu službu je striktné upravená len prevádzkovateľa detektívnej služby a odbornej prípravy a poradenstva – vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa alebo tretieho stupňa v študijnom odbore právo alebo bezpečnostné služby, prípadne v inom študijnom odbore a vykonávala bezpečnostnú prax v ozbrojenom bezpečnostnom zbore, alebo je držiteľom osvedčenia o vykonaní kvalifikačnej skúšky, pričom podmienkou na vykonanie tejto skúšky je získanie vysokoškolského vzdelania prvého stupňa v odbore právo alebo bezpečnostných služieb, alebo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v inom študijnom odbore a výkon bezpečnostnej praxe v odbore právo najmenej desať rokov. Riešením by bolo, ak by sa v zákone o súkromnej bezpečnosti ustanovenie týkajúce sa vzdelania doplnila požiadavka ustanoveného vzdelania aj na výkon pátrania, ktorú by spĺňala osoba, ktorá má ukončené úplné stredné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, čím by došlo aj k zosúladieniu celoeurópskych požiadaviek na profesionalitu v súkromných bezpečnostných službách.

7 ZÁVER

Pre 21. storočie sa nevyhnutnosťou stáva neustály profesionálny vývoj zamestnancov. Základným predpokladom pre dobré postavenie súkromných bezpečnostných služieb na globalizujúcom sa trhu sú profesionálni a kvalifikovaní zamestnanci.

Cieľom našej práce bolo zistiť názory zamestnancov súkromnej bezpečnostnej služby na význam ich činnosti v rámci možnosti znižovania majetkovej kriminality a vnímanie výkonu práce zamestnancov SBS zamestnancami chráneného objektu a občanmi nachádzajúcimi sa v tomto objekte v súvislosti s prevenciou a znížením majetkovej trestnej činnosti.

V teoretickej časti našej práce sme venovali hlavnú pozornosť zákonu o súkromnej bezpečnosti, ktorým sa upravuje činnosť zamestnancov SBS, ako aj charakteristike bezpečnosti, majetkovej kriminalite a prevencii majetkovej trestnej činnosti. Po preštudovaní odbornej literatúry sme si stanovili ciele práce, ktoré sme splnili. Z nášho prieskumu nám vyplynulo, že vzdelanie zamestnanca SBS vo veľkej miere neovplyvňuje názory na význam ich činnosti v súvislosti s obmedzením príležitostí na páchanie majetkovej trestnej činnosti. Z realizovaného prieskumu nám vyplynulo, že zamestnanci SBS sú s právnou úpravou činnosti súkromných bezpečnostných služieb spokojní a len v malej miere navrhujú zrušiť odbornú prípravu na výkon fyzickej ochrany a pátrania. Celkovým zhrnutím odpovedí pracovníkov SBS v rámci nášho prieskumu môžeme konštatovať, že svoju prácu vnímajú ako významnú činnosť zameranú na zníženie majetkovej trestnej činnosti, i napriek tomu, že ich pracovné prostredie nie je vždy optimálne. V rámci prieskumu sme navštívili mnoho objektov, kde na strážnom stanovišti neboli pre zamestnancov SBS zabezpečené ani základné hygienické zariadenia. Počas vykonávania prieskumu sme zistili, že u zamestnancov SBS dochádza k veľkej fluktuácii, ktorá je spôsobená nedostatočným finančným ohodnotením ich práce. Túto skutočnosť potvrdzuje aj odborná verejnosť. Ako sa dá táto skutočnosť zmeniť zostáva otázkou, na ktorú v prvom rade musia nájsť odpoveď samotní prevádzkovatelia súkromnej bezpečnosti. K zaujímavým výsledkom sme dospeli pri porovnávaní výsledkov získaných od zamestnancov chráneného objektu súkromnou bezpečnostnou službou a občanmi, ktorí sa nachádzali v tomto objekte. Pri otázkach týkajúcich sa výkonu činnosti zamestnancov SBS v rámci obmedzovania páchania majetkovej trestnej činnosti občania nachádzajúci v chránenom objekte zaujímali skôr názor či postoj, že zamestnanec SBS svojim výkonom výrazne neovplyvňuje mieru výskytu majetkovej trestnej činnosti. Naopak zamestnanci

chráneného objektu vnímajú prácu zamestnancov SBS ako efektívnu v rámci obmedzovania výskytu majetkovej kriminality. Domnievame sa, že tento názor je ovplyvnený tým, že pracovníci chráneného objektu prichádzajú do priameho kontaktu so zamestnancami SBS a vidia ich pri výkone svojich povinností, kým občan ich vníma len ako „esbéeskárov“, ktorí ich sledujú a niekoho prichytia pri krádeži. V rámci nášho prieskumu sme často počuli od občanov vyjadrenie, že vôbec nepremýšľali nad tým, či práca zamestnanca SBS má pre občana význam a možno ak, by boli obeťou krádeže skôr by si všímali ich prácu. Naším pozitívnym zistením bolo, že veľká väčšina našich respondentov vidí význam práce zamestnanca SBS pre občana v pocite bezpečia, ktoré je nevyhnutné pre každého z nás.

V odbornej verejnosti je často diskutovaná otázka, či súkromné bezpečnostné služby nie sú konkurenciou štátnej polície. U odborníkov prevláda kritika polície za to, že nechce vnímať fakt, že súkromné bezpečnostné služby vykonávajú užitočnú činnosť v oblasti prevencie kriminality, a neuvedomujú si skutočnosť, že je vo všeobecnom záujme aby obe strany spolupracovali navzájom.

Práca poukazuje na zaujímavú tému aj v súčasnosti. Otázkami bezpečnosti v kontexte narastajúcej kriminality sa musíme zaoberať aj dnes v období narastajúcej neistoty spôsobenej pretrvávajúcou globálnou finančnou krízou. Ak obmedzíme príležitosti na páchanie majetkovej kriminality aj prostredníctvom výkonu práce zamestnancov SBS, znížime tým počet obetí majetkovej trestnej činnosti.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

COLLINS, A. (ed). 2007. *Contemporary Security Studies*. Oxford: Oxford University Press, 2007. 444 s. ISBN 978-0-19-928469-6.

Confederation of European Security Services. [online]. 2012 [cit.2012-01-18]. Dostupné na internete: <<http://www.coess.eu/>>.

ČERKALA, E. – OSVALD, A. 2007, *Ochrana osôb a majetku pred negatívnymi udalosťami*. Zvolen: Technická univerzita vo Zvolene, vydanie 1. 270 s. ISBN 978-80-228-1736-3.

DEMPSEY, J. S. 2008. *Introduction to Private security*. [online]. USA : Thomson Wadsworth, 2008. 408 p. [cit. 2010.02.10.] ISBN – 13: 978-0-534-55873-4, ISBN – 10: 0-534-55873-9. Dostupné na internete:

<<http://books.google.com/books?id=qQo7oDMSVXgC&printsec=frontcover&dq=introduction+to+Private+security&hl=sk&cd=6#v=onepage&q&f=false>>.

DRGONEC, J. 1997. Vlastnícké právo. In: Kresák P., 1997, *Občan a demokracia*. Nadácia Občan a demokracia (Minority Rights Group – Slovakia), 1997. ISBN 80-967169-7-2, s. 203-212.

European Security Branch Organisations Club. [online]. 2012, [cit.2012-01-20]. Dostupné na internete: <<http://www.esboc.eu/>>.

European Vocational Training Manual For Basic Guarding. [online]. 1999, [cit.2012-01-22]. Dostupné na internete: <<http://www.eesc.europa.eu/self-and-coregulation/documents/codes/private/138-private-act.pdf>>.

FELSON, M. – CLARKE, R. 2003. *Príležitosť dělá zloděje. Praktická teorie prevence kriminality* [online] Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 43 s. [cit. 2012.04.02.] ISBN 80-7338-016-1.

Dostupné na internete: <<http://www.ok.cz/iksp/docs/291.pdf>>.

FISCHER, R. J. – HALIBOZEK, E. – GREEN, G. 2008. *Introduction to Security*. [online] USA: Butterworth – Heinemann, 2008. 515 p.[cit. 2010.02.10.] ISBN 978-0-7506-8432-3.

Dostupné na internete:

<<http://books.google.com/books?id=sIwkwaXpGFQC&printsec=frontcover&dq=introduction+to+security&hl=sk&cd=1#v=onepage&q&f=false>>

- FISCHER, S. - ŠKODA, J. 2009. *Sociální patologie, Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, Praha: Grada, 2009, 224 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- GAŠPIERIK, L. a kolektív. 2010a. *Prevenca kriminality na miestnej úrovni*. Košice: MULTIPRINT s.r.o. 2010. 96 s. ISBN 978-80-970410-4-5.
- GAŠPIERIK, L. 2010b. *Prevenca kriminality a inej protispoločenskej činnosti*, Košice: Multiprint s.r.o., 2010. 166 s., ISBN 978-80-970410-0-7.
- GAŠPIERIK, L. 2010c. *Súkromná detektívne služba*. Košice: Multiprint s.r.o., 2010. 199 s., ISBN 978-80-9704-3-8.
- GAŠPIERIK, L. 2011. *Prevenca na miestnej úrovni*. In *Krízový manažment Criss Management*, ISSN 1336-0019, 2011, roč. 10, č. 1/2011, s. 5-10.
- GAVORA, P., 2008. *Úvod do pedagogického výskumu*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 2008, 272 s., štvrté rozšírené vydanie, ISBN 978-80-223-2391-8.
- HAKALA, J. 2008. *Why regulate manned private security?* [online]. 2008. [cit.2012-01-18]. Dostupné na internete: http://www.coess.eu/_Uploads/dbsAttachedFiles/Why_regulate_manned_private_security.pdf >.
- HESS, K. M. 2009. *Introduction to private security*. [online]. USA: Wadsworth, 2009. 5. vydanie. 547 s. [cit.2011-09-09] ISBN 13: 978-0-534-63204-5. Dostupné na internete: <http://books.google.sk/books?id=11PzjYYDT7AC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false> >.
- HOFREITER, L. 2004. *Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2004. 146 s. ISBN 80-8070-181-4.
- HOLCR, K. 2008. *Kriminológia*, Bratislava: Iura Edition, spol. s r.o., 403 s., ISBN 978-80-8078-206-1.
- IVOR, J. a kol. 2006. *Trestné právo hmotné*, Bratislava: Jura Edition, 2006. s. 608. ISBN 80-8078-099-4.
- KASTNER, J. Existenzgeld statt Unsicherheit? In: JUNGE, M. – KRON, T.: *Zygmunt Bauman. Soziologie zwischen Postmoderne und Ethik*. Opladen: Leske + Budrich, Stuttgart. 2002, ISBN 3825222217, s. 201-227.

- KMOŠENA, M. - HOFREITER, L, 2008. Riešenie psychickej záťaže pracovníkov SBS. In. *ALARM magazín*. ISSN 1335-504X, 2008, roč. 10, č. 1, s. 12-16.
- KOPČAN, M. – OMASTA, J. – PODHAJSKÝ, A. 1998. *Súkromné bezpečnostné služby*. Bratislava: Pedagogické nakladateľstvo, 1998. 256 s. ISBN 80-08-02899-8.
- KORZENIOWSKI L.F. 2011. *Podstawy nauk o bezpieczeństwie*. Warszawa: Difin, 2011. 298 s. ISBN 978-83-7641-518-5.
- LOVEČEK, T. - RISTVEJ, J. - SIMAK, L. 2010. Critical Infrastructure Protection Systems Effectiveness Evaluation, In. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*. ISSN 1547-7355. 2010. Vol. 7: Iss. 1, Article 34. s. 1-23.
- LUBELCOVÁ, G. 2009. *Kriminalita ako spoločenský fenomén, Úvod do sociologicky orientovanej kriminológie*, Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2009. 212 s. ISBN 978-80-224-1051-9.
- MACEK, P. – NOVÁK, F. 2005. *Privátní bezpečnostní služby*. Vyd. 1. Praha: Police History, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-23-1.
- MADLIAK, J. – MESÁROŠ, M. a kolektív. 2009. *Prevenca kriminality*, [online] Košice: Multiprint s.r.o., 2009, 224 s. [cit. 2011.05.06.] ISBN: 978-80-89282-36-4. Dostupné na internete: <http://www.vsbm.sk/data/predmety/prevenca/p_k_vsbm.pdf>.
- MAREŠ, M. 2002. Bezpečnosť. In: Zeman, P. (ed), *Česká bezpečnostní terminologie. Výklad základných pojmu*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2.
- MARTIN, M. 2011. Úvaha nad niektorými aspektmi vo fyzickej ochrane objektov. In. *ALARM magazín*. ISSN 1335-504X, 2011, roč. XIII, č. 3/2011, s. 30-35.
- MAŠĽANYOVÁ, D. 1999. *Nebezpečnosť činu pre spoločnosť a materiálny znak trestného činu*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 1999, 120 s., ISBN 80-8054-100-0.
- MATEIDES, A. – ĎAĎO, J. 2002. *Služby - Teória služieb Marketing služieb Kvalita v službách Služby zákazníkom a meranie spokojnosti s nimi*. Bratislava: EPOS. 2002, 752 s. ISBN 80-8057-452-9.
- MIKOLAJ, J. – HOFREITER, L. – MACH, V. – MIHÓK, J. – SELINGER, P. 2004: *Terminológia bezpečnostného manažmentu*. Košice: Multiprint s.r.o., 2004. 191 s., ISBN 80-969148-1-2

Ministerstvo vnitra Českej republiky [online]. 2011 [cit.2011-09-30]. Dostupné na internete: <<http://www.mvcr.cz/clanek/navrh-zakona-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti.aspx>>.

NEMETH, C. P. 2005. *Private Security and the Law*. [online] USA: Butterworth – Heinemann, 2005. 474 p. [cit. 2010.02.10.] ISBN 0-7506-7770-8. Dostupné na internete: <<http://books.google.com/books?id=6v4k7GTzO78C&printsec=frontcover&dq=Private+security+and+the+Law&hl=sk&cd=1#v=onepage&q&f=false>>.

PRÍBOJSKÝ, O. – ČIŽMÁR, M. 2011, *Odborná spôsobilosť člena súkromnej bezpečnostnej služby*, Bratislava: EPOS, 2011. s. 494. ISBN 978-80-8057-912-8.

REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálnych výzkumů*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, 192 s., ISBN 978-80-247-3006-6.

REITŠPÍS, J., 2004. *Manažérstvo bezpečnostných rizík*. Žilina: Edis, 2004. 296 s. ISBN 80-8070-328-0.

REITŠPIS, J. – MESÁROŠ, M. – KRIŽOVSKÝ, S. 2004. *Bezpečnostné zložky, bezpečnostné služby a ich legislatíva*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2004. 140 s.. ISBN 80-8070-294-2.

SEDLÁK, V. – LOŠONCZI, P. 2007. Bezpečné Slovensko a Európska únia. In *Zborník príspevkov z 1. Medzinárodnej vedeckej konferencie*. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, 2007, 247 s. , ISBN 978-80-89282-22-7.

SCHAVEL, M. – ČIŠECKÝ, F. – OLÁH, M. 2008. *Sociálna prevencia*, Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 140 s. ISBN 978-80-89271-22-1.

STRÉMY, T. 2010. *Majetková a ekonomická kriminalita a ich sociálne riziká*. Trnava: Trnavská univerzita, 2010. 133 s. ISBN 978-80-8082-413-6.

ŠIMOVČEK, I. a kol., 2001, *Kriminalistika*, Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2001. 326 s. ISBN 80-89047-12-2.

ŠKVRNDA, F., 2009a. O sociologických aspektoch vytvárania teórie bezpečnosti. In *Slovenská politická revue*, ISSN 1335-9096, 2009, číslo 4, ročník IX, 2009, s. 3-20.

ŠKVRNDA, F. 2009b. Rozvoj sociológie bezpečnosti v kontexte súčasnej bezpečnostnej vedy. In *Zborník Bezpečnosť a Bezpečnostná veda*. Liptovský Mikuláš: AOS, 2009, s. 472. ISBN 978-8040-372-0.

- THURZOVÁ, M. - GALBAVÝ, Ľ. - VONDRÁKOVÁ, E. 2004. *Úvod do práva*. Nitra : Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa, 2004. 121 s. ISBN 80-8050-758-9.
- UHRIN, S. – SELINGER, P. 2003. *Bezpečnostné služby*. Žilina: Žilinská univerzita – Fakulta špeciálneho inžinierstva, 2003, 151 s. ISBN 80-8070-065-6.
- Ústava Slovenskej republiky. č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.
- VAUGHAN, N. 2010. *Critical Security Studies: an Introduction*. New York: Taylor&Francis Group, 2010. 182 s. ISBN 0-203-84474-4.
- VLK, I. – MARTIN, M. 2007. *Sprievodca ochrany objektov*. Trenčín: Digital Graphic, 2007, 208 s. ISBN 978-80-969310-3-3.
- USTAWA z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z dnia 26 września 1997 r.).
- USTAWA z dnia 6 lipca 2001 r. o usługach detektywistycznych (Dz. U. z dnia 15 lutego 2002 r.).
- USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o usługach detektywistycznych (Dz. U. z dnia 31 maja 2004 r.).
- USTAWA z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o usługach detektywistycznych (Dz.U. nr 6, poz. 17).
- Ústavný zákona č. 23/1991 Zb. Listina základných práv a slobôd.
- Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.
- Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 634/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti).
- WALTZ, R., 2003. *Memirs of Vidocq: Master of Crime*. [online] USA: Ist Nabat Edition, 2003. 369 p.[cit. 2010.02.10.] ISBN 1 902 593 715. Dostupné na internete: <http://books.google.com/books?id=4XPTRx6DMCwC&printsec=frontcover&hl=sk&source=gbs_v2_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.
- Zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov – Občiansky zákonník.

Zákon č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon).

Zákon č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 65/1995 Zb. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti).

Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane SR v platnom znení.

Zákon č. 455/1991 Sb. z dna 2. októbra 1991 o živnostenskom podnikaní v znení pozdějších předpisů (živnostenský zákon)“.

Zákon č. 274/2008 Sb, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.

Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 105/2011 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov.

Zákonník práce – zákon č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól.

22/2006. (IV. 25.) BM rendelet a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény végrehajtásáról“.